Затрыманы падазраваныя ў забойстве Паўла Шарамета. (Чытайце на 2-й стар.)

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 98 (4453)

13 снежня 2019 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Народная Воля

ПОЛЬСКАЯ МЕНШАСЦЬ У БЕЛАРУСІ:
ГІСТОРЫЯ, ЛЁС, ДЗЕНЬ СЁННЯШНІ, ПРАБЛЕМЫ...

Спецыяльны праект «Народнай Волі». (Чытайце на 5-й і 6-й стар.)

СТАЛА ВЯДОМА

Людміла Дабрыніна – кіраўнік Аўдытарскай палаты

Учора міністр фінансаў **Максім Ермаловіч** падпісаў загад аб узгадненні на пасаду старшыні Аўдытарскай палаты, нядаўна створанай у Беларусі, кандыдатуры **Людмілы Дабрынінай**.

Да гэтага прызначэння Дабрыніна была дэпутатам Палаты прадстаўнікоў двух скліканняў – шостага і пятага.

Людміла Дабрыніна – бухгалтар-эканаміст, ёй 58 гадоў. Яна скончыла Беларускую сельскагаспадарчую акадэмію. Сярод запісаў у працоўнай кніжцы Дабрынінай – эканаміст калгаса «Новы свет» Расонскага раёна, загадчык аддзела эканомікі райвыканкама, гендырэктар прадпрыемства «Оршабудматэрыялы», намеснік старшыні Аршанскага гарвыканкама. У Палату прадстаўнікоў яна трапіла з пасады старшыні Аршанскага гарсавета.

ДАРЭЧЫ

На ранейшае месца працы...

Варта адзначыць, што многія дэпутаты шостага склікання ўжо працаўладкаваліся. Сярод іх нямала тых, хто вярнуўся туды, адкуль сыходзіў у парламент.

Так, напрыклад, **Віктар Русак** вяртаецца працаваць на ААТ «Гродназот», **Андрэй Рыбак** – на «Беларуськалій», ён ужо ўладкаваўся туды эканамістам. **Сяргей Літвін**, як і да працы ў парламенце, будзе кіраваць Скідзельскім сельскагаспадарчым прафесійным ліцэем.

У 2016 годзе дэпутатам стаў старшыня Дубровенскага райвыканкама Віцебскай вобласці **Анатоль Лукашоў**. Нядаўна ён ізноў быў зацверджаны на гэтую пасаду. **Аксана Няхайчык**, якая ў мінулую выбарчую кампанію абіралася ў парламент, будучы кіраўніком Заводскай раённай арганізацыі «Белая Русь» Мінска, таксама вярнулася на ранейшае месца працы.

У Магілёў вярнуўся экс-дэпутат **Аляксандр Старавойтаў.** Праўда, да дэпутацтва ён працаваў галоўным урачом цэнтральнай паліклінікі Магілёва, а цяпер стаў начальнікам галоўнага ўпраўлення аховы здароўя Магілёўскага аблвыканкама.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

РЭЙТЫНГ

Палітыкі і бізнесвумен

Названы ўплывовыя жанчыны свету.

Канцлер ФРГ **Ангела Меркель** дзявяты раз запар прызнана самай уплывовай жанчынай года паводле версіі амерыканскага часопіса Forbes.

Другое месца дасталася старшыні Еўрапейскага цэнтральнага банка **Крысцін Лагард**, трэці радок заняла спікер Палаты прадстаўнікоў Кангрэса ЗША **Нэнсі Пэласі**.

Кіраўнік Еўракамісіі **Урсула фон дэр Ляен** апынулася на чацвёртым месцы. Пяцёрку самых уплывовых жанчын замыкае прэзідэнт амерыканскай аўтамабільнай карпарацыі General Motors **Мэры Бара.**

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Разведка боем

Белорусские СМИ со ссылкой на бывшего начальника Генштаба Олега Белоконева написали, что «Беларусь готова к совместным учениям с НАТО, идут даже переговоры о возможных форматах». Странно. Я только день назад вернулась из штаб-квартиры НАТО, и там ни о каких таких переговорах не знают. Правда, признают, что Беларусь после крымских событий выказывает гораздо большую заинтересованность в сотрудничестве с НАТО. Отметили, что в октябре этого года случился своего рода политический прорыв в отношениях Беларуси и Североатлантического Альянса – нашу страну посетил заместитель госсекретаря этой организации по новым вызовам безопасности Антонио Миссироли. И это первый визит высокопоставленного чиновника Альянса в Минск после 1992 года, когда в Беларусь приезжал Генсек НАТО.

В Брюсселе ценят то, что Беларусь хотя и является военно-политическим союзником России, но проявляет гораздо большую открытость: вот, например, пригласила наблюдателей НАТО на свою часть совместных с Россией учений «Запад-2017». Этим наблюдателям, правда, показали не больше, чем журналистам. Но важен сам жест. А Россия и этого не сделала. Более того, Россия под разными предлогами не приглашала наблюдателей НАТО на свои военные учения НИ РАЗУ!!!

В штаб-квартире НАТО рассказывают, что с Беларусью ведется сотрудничество по научным программам, по контролю над вооружениями и разоружением, ликвидации стихийных бедствий. Но чтобы дело дошло до проведения совместных военных учений?! Все собеседники поднимали бровь, делали многозначительную паузу и разводили руками. Это вряд ли!

Объясняю их логику.

С одной стороны, Беларусь участвует в НАТОвской программе «Партнерство ради мира» с 1995 года. И в рамках Индивидуальной программы партнерства и сотрудничества вроде бы готовит миротворческий контингент. Но очень и очень скромный.

Так, от Вооруженных Сил Республики Беларусь для возможного участия в совместных мероприятиях в нынешнем году выделены: миротворческая рота, военно-транспортный самолет Ил-76МД, офицеры Вооруженных Сил (в составе до 15 человек) для работы в многонациональных штабах, группа медиков до семи человек (хирурги, травматолог и рентгенолог), полевой госпиталь для медицинского обеспечения национальных развернутых подразделений, многофункциональный взвод радиохимической и биологической защиты, группа специалистов по военно-гражданскому взаимодействию (до 10 человек). По крайней мере именно такие сведения содержатся на сайте Министерства обороны Беларуси.

С личным составом миротворческой роты 103-й отдельной гвардейской воздушно-десантной бригады специалисты НАТО проводят сборы. Белорусских военнослужащих на специализированных курсах учат английскому языку, основам миротворческой деятельности, дают иные специфические знания. Но участие в миротворческой миссии или даже в учениях – это не сольное выступление. Важно быть способными действовать на одном уровне с силами НАТО, важно быть совместимыми с другими партнерами. И вот тут у Беларуси затык.

Между НАТО и Беларусью есть важный неподписанный документ – Договор об обмене информацией. И это не про обмен пресс-релизами, как можно подумать.

Договор об обмене информацией – это про коды, доступы, шифры, про все то, что позволяет военным получать специфическую информацию и обеспечивать оперативную совместимость. С Беларусью соответствующий договор не подписали. И не потому, что у нас что-то не так с криптографией, серверами или информационными сейфами. Президентские выборы 2006 года, а потом 2010 года, закончившиеся брутально, отрезвили европейский взгляд на Минск. Впервые после сталинских времен в европейской стране заработал конвейер массовых политических репрессий, появились массовые уголовные дела. И это стало для Европы шоком. Решение о неподписании договора – это было политическое решение стран, входящих в НАТО. И оно, несмотря на нынешнюю оттепель, до сих пор не отменено. Хотя Беларусь, если говорить дипломатическим языком, давно «проявляет заинтересованность»...

А если нет оперативной совместимости, то какие могут быть совместные учения? Это кажется невозможным. По крайней мере пока.

Таким образом, получается, что заявление бывшего начальника Генштаба, а ныне депутата Олега Белоконева – это скорее информационный фон в торге с Россией, который, как мы все понимаем, сейчас находится в самой активной фазе. И не более.

Но, кстати, о России. В Москве крайне нервно реагируют на любые телодвижения Беларуси в сторону НАТО, хотя о вступлении в Альянс нашей страны речи не шло и не идет. В то же время между Российской Федерацией и Североатлантическим Альянсом взаимодействие еще недавно было на таком уровне, о котором Беларусь, рисуя в голове образ врага, даже не заикалась. Правда, после украинских событий сотрудничество России и НАТО было полностью приостановлено. Более того, на недавней встрече лидеров стран НАТО в Лондоне агрессивные действия России в регионе прямо названы угрозой безопасности.

Примеряет ли Беларусь эту угрозу на себя? Вопрос спорный, конечно. Но я расценивала бы активизацию диалога Беларусь–НАТО как доказательство того, что белорусское руководство прекрасно понимает, что попало в ловушку собственной политики, когда главный союзник оказался главной потенциальной угрозой.

И тем не менее официальные лица неизменно подчеркивают, что наша страна – стратегический союзник России. Но тогда получается, что про внешнеполитический прорыв на Запад нам нужно забыть. Потому что мы остаемся на темной стороне, на стороне угроз.

ПО СЛУЧАЮ

Неужели и на этот раз, как пробка из бутылки, кто-то вылетит из служебного кресла?

Сегодня, 13 декабря, Александра Лукашенко ждут в Белорусском государственном медицинском университете.

Встречу с медиками анонсировал Telegram-канал «Пул Первого»: «Наверняка речь пойдет о всей система здравоохранения страны. Тема на слуху в последнее время. А до нас доходят слухи, что и чиновники, и руководители медучреждений серьезно готовятся к разговору. Все знают: президент будет спрашивать (такие встречи – всегда диалог). Ну а экзамен уже скоро. Халяву ловить точно не стоит...»

«Народная Воля» вспомнила один из самых громких визитов Александра Лукашенко в медицинский вуз, когда в отставку с очень некрасивой формулировкой отправили министра обороны генерала ***Леонида Мальцева.***

Это случилось 31 октября 1996 года. Министр обороны Беларуси Леонид Мальцев попытался выступить с краткой поздравительной речью по случаю юбилея Минского мединститута (тогда вуз так назывался). Сразу после него на трибуну вышел Александр Лукашенко, объявивший: *«Перед вами выступал бывший министр обороны...»* Президенту показалось, что Мальцев пьян, и уже на следующий день был подписан указ о его отставке *«за проступок, дискредитирующий воинское звание офицера (появление в общественном месте в нетрезвом состоянии)».*

В то время этот скандальный случай вызвал много самых разных слухов. Одни писали, что министр действительно выпил бокал-другой на каком-то фуршете, после которого приехал в медицинский вуз. Тогдашний вице-спикер Верховного Совета Геннадий Карпенко, который также присутствовал на том мероприятии, говорил журналистам, что Мальцев, на его взгляд, производил впечатление вполне трезвого человека, но с речью у него *«действительно были большие проблемы»*. В некоторых СМИ отмечали, что *«состояние министра было больше похоже не на алкогольное опьянение, а на результат воздействия медицинских препаратов»*.

Правда, карьера Леонида Мальцева на этом не закончилась. Спустя несколько месяцев генерал получил новое назначение – стал первым заместителем начальника штаба по координации военного сотрудничества государств – членов СНГ. В 2000 году Мальцев занял должность заместителя госсекретаря Совета безопасности. А в 2001 году, как ни странно, снова вернулся на пост министра обороны.

Спустя много лет у Мальцева спросили, почему он вернулся. Он ответил так: *«Я военный и профессионал.*

Когда меня вызывают и предлагают должность, я всегда отвечаю: «Есть!» – и вперед. Значит, так надо. Поэтому 12 лет служил на Дальнем Востоке по самым отдаленным точкам. Когда возникла ситуация, о которой вы говорите (неважно, как ее подают), мне сказали: «Надо так». Я ответил: «Есть!» Потом ситуация возникла другая, мне опять сказали: «Надо». Я ответил: «Есть!»

Конечно, каждый нормальный человек сделает выводы из такой ситуации. Я тоже, конечно, сделал. Этот опыт – двоякий. С одной стороны, помогает, а с другой стороны... За одного битого двух небитых дают».

Должность министра обороны Леонид Мальцев покинул 4 декабря 2009 года по выслуге лет в звании генерал-полковника. В этот же день он пересел в кресло госсекретаря Совета безопасности. А в ноябре 2013 года Леонида Мальцева отправили руководить Государственным пограничным комитетом.

«Когда я поступил в Суворовское училище, конечно, я, как любой военный, мечтал о карьере, – комментировал Мальцев пресс-службе Академии управления пируэты своей судьбы. – *Если бы мне кто-то сказал, что я буду пограничником – не поверил бы, даже будучи министром обороны. Как говорится, человек предполагает, а Бог располагает.*

Если бы у меня была возможность что-то изменить, я этого не делал бы. Я благодарен судьбе, что она именно так сложилась. Минск, Киев, Германия, Москва, Дальний Восток. Да, было сложно. Однако мне посчастливилось заниматься реформированием Вооруженных сил Республики Беларусь. Не каждому выпадает такая удача. Кроме тире между датой назначения и датой освобождения от должности мне удалось вписать несколько строчек, что немаловажно, ведь у многих сохраняется только тире».

В декабре 2016 года Леонид Мальцев был освобожден от должности и уволен с военной службы в отставку по возрасту с правом ношения военной формы одежды и знаков различия.

После очередной отставки доктор политических наук Мальцев работал проректором по инновационной и научной работе Международного университета «МИТСО». А сегодня 70-летний Леонид Семенович Мальцев – директор Института государственной службы, который входит в структуру Академии управления при президенте. В этой должности он уже почти год.

...И все же интересно: чем сегодня закончится посещение А.Лукашенко Белорусского государственного медицинского университета? Неужели и на этот раз, как пробка из бутылки, кто-то вылетит из служебного кресла?

Марина КОКТЫШ.

На фото: Леонид Мальцев.

ПРАПАНОВА!

За трохбаковыя перамовы...

Сталы дакладчык Еўрапарламента па Беларусі літоўскі еўрадэпутат Пятрас Аўштравічус ад імя дэпутацкай групы накіраваў ліст новаму Вярхоўнаму прадстаўніку ЕС па замежных справах і палітыцы бяспекі Жазэпу Барэлю з заклікам арганізаваць трохбаковыя еўрапейска-беларуска-расійскія кансультацыі з нагоды паглыбленай інтэграцыі Беларусі і Расіі.

Пятрас Аўштравічус нагадвае, што наступная сустрэча паміж лідарамі Беларусі і Расіі адбудзецца 20 снежня 2019 года. Таму ён заклікае Жазэпа Барэля разглядзець зварот і зрабіць актыўныя захады без затрымкі, бо, як піша Аўштравічус, справа мае першаступеннае значэнне для абароны інтарэсаў і суверэнітэту суседняй Беларусі, а таксама падтрымання далучанасці Еўрасаюза да працэсаў у суседнім рэгіёне.

ШЧАСЛІВАГА ШЛЯХУ!

На экспрэсе да Дзеда Мароза

Сёння, 13 снежня, у рэзідэнцыю Дзеда Мароза адправіцца з Мінска першы ў гэтым сезоне навагодні экспрэс.

Як паведамілі ў Беларускай чыгунцы, цягнік з купэйных вагонаў будзе курсіраваць з Мінска ў Брэст 13, 20, 24 і 27 снежня, а таксама 2, 4, 6 і 13 студзеня.

Дарэчы, турыстычны праект «Падарожжа ў Маёнтак Дзеда Мароза» існуе ўжо 8 гадоў, і штогод турыстычным цягнікам па напрамку Мінск–Брэст–Мінск перавозіцца больш як 1600 чалавек. Плануецца, што ў гэтым сезоне падарожжа ў рэзідэнцыю Дзеда Мароза зробяць звыш 2000 пасажыраў.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

СЛУШНАЯ ПАРАДА

З якім падарункам ісці ў госці на Новы год?

Звычайна хто-ніхто купляе ўпрыгожаны ёлачнай атрыбутыкай торт і бярэ бутэльку шампанскага ці каньяку.

І што? З'елі торт, паднялі тост-другі, разышліся, і тыя, хто запрасіў у госці, ужо назаўтра забыліся пра Вашы падарункі.

А вось наша падказка: падарыце на Новы год сваім сваякам, сябрам, саслужыўцам, знаёмым падпісны квіток на «Народную Волю». З кожным чарговым нумарам газеты Вас успомняць добрым словам. Як кажуць, і танна, і прыемна!

Нагадаем: аформіць падпіску на «Народную Волю» сабе і тым, каму Вы хочаце зрабіць найлепшы навагодні падарунак, можна да 27 снежня ў любым паштовым аддзяленні ці ў спецыялізаваным пункце «Белсаюздруку». Ёсць таксама магчымасць аформіць падпіску на «Народную Волю», не выходзячы з дома, праз інтэрнэт. Для гэтага трэба на сайце **belpressa.by запоўніць падпісны бланк і зрабіць аплату праз сістэму** Webpay банкаўскай карткай ці праз сістэму «Расчет» (АРІП). У апошнім выпадку неабходна выбраць пункт **«Система «Расчет» (ЕРИП)» – «СМИ» – «Н» – «Народная Воля» – «Подписка». Для аплаты ўвядзіце нумар рахунка, атрыманага на сайце belpressa.by. Зрабіце плацеж.**

Падпісацца на «Народную Волю» можна на любы тэрмін – на ўсе шэсць месяцаў першай паловы 2020 года, на квартал, на два месяцы, на адзін. Кошт месячнага камплекту – 8 рублёў 50 капеек.

Згуртуемся ў вялікую сілу!

Вы – з «Народнай Воляй», «Народная Воля» – з Вамі!

Рэдакцыя.

БЕЗ РЭТУШЫ

Валерый КАРБАЛЕВІЧ

Оторваться...

Итак, решающие переговоры между Александром Лукашенко и Владимиром Путиным в Сочи 7 декабря закончились безрезультатно. Пожалуй, как и все предыдущие встречи двух президентов с декабря прошлого года. Целый переговорный марафон, проведенный, на мой взгляд, впустую. Официальный Минск не устраивают российские условия: экономическая помощь в обмен на суверенитет. А Москва не хочет дальше просто так (как она считает) давать деньги.

Казалось бы, если противоречия такие непримиримые, компромисс нереален, тогда надо расходиться и учиться жить, адаптируясь к новой ситуации. Но нет. Президенты привязаны друг к другу какой-то незримой нитью, снова и снова встречаются, ведут многочасовые переговоры, стремясь взять оппонента на измор. Словно получая удовольствие от самого процесса. Почему?

А.Лукашенко, как мне кажется, не может выйти за пределы своего жизненного опыта. 25 лет Беларусь, не требуя от России никакой платы ни за размещение ее военных баз на нашей территории, ни за транзит, ни за многое другое, получала значительную экономическую помощь в виде льготных цен на нефть и газ, регулярных кредитов, льготных условий доступа своей продукции на российский рынок. Эта помощь составляла в разные годы, по различным оценкам, от 10% до 17% ВВП Беларуси. Благодаря ей и могла существовать белорусская социальная модель. 25 лет это работало. И А.Лукашенко, его правительство не могут поверить, что такая схема перестала функционировать, и всё еще пытаются убедить, уговорить, уломать В.Путина сохранить статус-кво. И ради этого Минск согласился на переговоры об «углублении интеграции».

В ходе этих переговоров официальный Минск, не исключено, приносит в жертву многие принципы, на которых в последнее время основывалась его политика. Например, несколько лет назад Лукашенко провозгласил стратегию диверсификации внешнеэкономической деятельности, дабы избавляться большой зависимости от России. Но теперь речь идет о «более углубленной экономической интеграции между Беларусью и Россией». Что, по словам премьер-министра С.Румаса, должно в итоге привести к реализации принципа «два государства – один рынок». Разрабатывается 31 дорожная карта по унификации экономического законодательства и экономической политики. Иначе говоря, хотим мы этого или нет, но налицо увеличение зависимости от России.

Беларусь ведет переговоры о вступлении во Всемирную торговую организацию (ВТО) с 1993 года. Уже 26 лет – мировой рекорд. И всё безрезультатно. До сих пор наша страна остается одной из немногих в мире, не являющейся членом ВТО. Ибо белорусское руководство опасается всякого внешнего контроля за экономической политикой государства.

А теперь с упорством, достойным лучшего применения, наши власти проявляют странную и удивительную готовность подстраиваться под экономическую политику большого соседнего государства. Считаю, что подписание 31 дорожной карты свяжет руки белорусскому руководству в проведении самостоятельной экономической политики. Но, судя по всему, А.Лукашенко и его окружение сейчас об этом просто не задумываются, всё поставив на то, чтобы вернуть российскую экономическую помощь.

Не окажется ли ущерб, нанесенный белорусской экономике от такого прогибания, большим, чем обещанная российская экономическая помощь? Создается впечатление, что так вопрос никто не ставил и не подсчитывал плюсы и минусы.

С другой стороны, такая тактика очень опасна для международной репутации, внешнего образа Беларуси. Ведь что видят и слышат иностранные субъекты? Что Беларусь и Россия ведут переговоры об укреплении так называемого Союзного государства. И какие выводы могут делать из всего этого зарубежные политики, инвесторы? Они достаточно просты. Зачем договариваться о чем-то, подписывать договоры с руководством государства, которое в недалеком будущем может передать свои полномочия (если не основные) неким надстроечным союзным органам? Какой смысл делать инвестиции, иметь экономические отношения с Беларусью, если неизвестно, какая здесь будет экономическая политика, валюта? Зачем рисковать? Так прямо, официально, в ходе переговоров, разумеется, никто не говорит. Но многие подразумевают.

Как мне кажется, руководство Беларуси это обстоятельство до конца не понимает. Его уверения в незыблемости белорусского суверенитета и переговоры с Россией о создании Союзного государства противоречат друг другу. На самом деле эта игра опасная и вредная. Она разрушает тот имидж самостоятельной, независимой от РФ страны, который в определенной мере успел сформироваться и закрепиться в мире после начала украинского кризиса.

В любом случае белорусское руководство ввязалось в рискованную игру. И есть большая опасность, что оно ее проиграет. Ограничивая свободу рук в проведении собственной экономической политики, Беларусь может не получить соответствующей компенсации. Но удастся ли потом включить задний ход?

Правильнее было бы признать новую реальность, прекратить переговоры и пытаться адаптироваться к этим вызовам.

Только один пример. По окончании налогового маневра в России цена на нефть, поставляемую на белорусские НПЗ, станет мировой. То есть маржа, которая идет в белорусский бюджет, будет минимальной. Ведь очень длинное транспортное плечо. Что будет означать конец нефтяной ренты, которая в лучшие времена составляла львиную долю государственных доходов.

В этой ситуации надо найти силы признать новую реальность и принять стратегическое решение об альтернативных источниках нефти. Судя по всему, с чисто экономической точки зрения российская нефть будет самая дешевая даже после завершения налогового маневра. Ведь существует отработанная логистика.

Но здесь нужно ставить вопрос иначе. Альтернативные источники поставок нефти – это вопрос о деньгах или о независимости, об избавлении от российского монополиста? Если речь идет о независимости, то она имеет свою цену. И здесь нужно стратегическое политическое решение, чтобы оторваться от российской энергетической пуповины.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Затрыманы падазраваныя ў забойстве Паўла Шарамета

Пра гэта ўчора паведаміў міністр унутраных спраў Украіны **Арсен Авакаў**.

Праўда, падрабязнасцяў пра затрыманых Авакаў не прыводзіць. Раней украінскія СМІ паведамлялі, што фігурантамі справы аб забойстве Шарамета можа стаць сямейная пара былых добраахвотнікаў антытэрарыстычнай аперацыі на ўсходзе Украіны Уладзіслаў і Іна Грышчанкі. Паводле дадзеных выдання «Украінская праўда», Уладзіслава Грышчанку затрымалі 24 верасня, яго жонку – 5 лістапада. Абодвух суд узяў пад варту

Павел Шарамет загінуў 20 ліпеня 2016 года, падарваўшыся ў аўтамабілі ў цэнтры Кіева, дзе ён жыў і працаваў апошнія пяць гадоў.

ФАКТ

Наўпрост...

Беларусь прапаноўвае Нарвегіі адкрыць прамыя авіязносіны паміж дзвюма дзяржавамі і перайсці на бездазвольную сістэму аўтаперавозак. Пра гэта было заяўлена на сустрэчы міністраў транспарту **Аляксея Аўраменкі** і **Джона Георга Дале,** якая адбылася падчас нядаўняга візіту дэлегацыі беларускіх транспартнікаў у Нарвегію.

НУ І НУ!

...І неадкладна з'еў

У Вілейцы ў краме "Рамонак" **с**упрацоўнікі Дэпартамента аховы, якіх выклікалі прадаўцы, затрымалі 46-гадовага мужчыну.

Той у стане алкагольнага ап'янення спрабаваў скрасці прадукты і спіртное, аднак яго затрымала прадавец і вырвала пакет з прадуктамі з рук, паведамляе **rh.by.**

Такія паводзіны прадаўца, відаць, пакрыўдзілі мужчыну. Не інакш як у знак пратэсту ён схапіў палову нарэзанага батона і адну скумбрыю і, не выходзячы з крамы, стаў есці.

Віктар ШПАК.

ДИКОСТЬ!

Наглые «зайцы»

Одна – газом в лицо контролеру, другой – с ножом на милицию

И всё по причине того, что людям предложили рассчитаться за проезд.

В первом случае в Минске 59-летняя пассажирка ехала без билета в городском автобусе. Попалась контролерам. Штраф за безбилетный проезд платить отказалась. После того как в сопровождении контролеров женщина покинула автобус, она решила, что сумеет скрыться. Выхватив из сумки перцовый баллончик, распылила в лицо одному из проверяющих…

Пришлось вызывать милицию, чтобы задержали наглую безбилетницу, и «скорую помощь» для пострадавшего контролера. Женщину задержал наряд департамента охраны.

Другой случай произошел через три дня в Столбцовском районе. 36-летний житель Малоритского района приехал на такси к своей пассии, но отказался оплачивать поездку. Таксистка – да, за рулем такси была женщина – вызвала милицию. Милиционеры прибыли, но долго не могли попасть в дом, где находился этот мужчина, – не открывали дверь.

Наконец дверь отворилась и показался виновник инцидента. С ножом в руках. Угроза в адрес правоохранителей закончилась для мужчины печально. Теперь уже перцовый газ распылил ему в лицо один из милиционеров. Мужчину задержали.

В настоящее время с материалами проверки по этим фактам работают следователи.

Подготовила Лариса НАСАНОВИЧ.

СТИЛЬ

Белорусские дизайнеры объединились

В Минске, в торговом центре Diamond City, появился так называемый суперстор – магазин площадью 500 квадратных метров, где представлены одежда и аксессуары 20 отечественных производителей.

– Суперстор "Все свои" объединяет дизайнеров из Минска и всех белорусских регионов, а также небольшие локальные швейные цеха, – рассказывает **Марина Севастьянова**, управляющий мультибрендовым маркетом "Все свои". – *Можно быть абсолютно уверенным, что в суперсторе продается только эксклюзив, увидеть на улице такую же одежду практически нереально.*

Кроме широкого ассортимента товаров покупателям предлагается бесплатная услуга по формированию образа, в том числе подбираются вещи от разных дизайнеров и линеек одежды от 48-го до 60-го размера. Цены, говорят представители сети, умеренные: например, на женские костюмы – от 180 рублей.

Анна ГОНЧАРИК.

НА СВЯЗИ – КИЕВ

Бал окончен, гаснут свечи...

Самый главный итог встречи в Париже в нормандском формате – это то, что Владимир Путин не получил того, на что очень рассчитывал последние несколько лет. Постепенно усиливается вероятность, что Украина сорвется с крючка. Правда, в запасе у России еще целых четыре месяца. Но тактическая инициатива все же на стороне Украины, что может добавить ей уверенности в отстаивании своих прав…

На брифинге для прессы Владимир Зеленский четко обозначил позицию своей страны, в последнее время очень волнующую украинцев. Крым – это Украина, сначала прекращение огня на Донбассе, вывод войск с оккупированного Донбасса, передача контроля за государственной границей, а после этого местные выборы по украинским законам в Донецкой и Луганской областях.

Раздраженный Владимир Путин всю совместную пресс-конференцию нервно постукивал ногой. Владислав Сурков вообще вскипел во время встречи двух делегаций: «*Мы так не договаривались!..*»

Но не только Кремль глубоко разочарован результатами парижского саммита. Судя по высказываниям и комментариям, складывается впечатление, что в Украине также есть недовольные итогами нормандской встречи. Это две группы, придерживающиеся диаметрально противоположных взглядов, по крайней мере на словах…

С одной стороны, это «патриоты» – «*зрады*» не произошло, Владимир Александрович, на удивление, оказался крепким орешком и в отличие от Петра Алексеевича с ходу на условия Владимира Владимировича не повелся, а предложил внести некоторые коррективы в договоренности, подписанные его предшественником. В общем, мира на условиях оккупанта не случилось, Майдан под окнами президентской резиденции в Киеве патриотам прямо ночью пришлось срочно сворачивать…

А с другой стороны, остались неудовлетворенными потенциальные коллаборационисты, пророссийские силы: заключить «долгожданный мир» на условиях Путина не получилось. Исходя из результатов саммита, Владимира Зеленского они записали чуть ли не в сторонники «партии войны» и последовательные продолжатели дела Петра Порошенко…

И если вторые глубоко опечалены, разочарованы и уже ни в какие закулисные интриги не верят, то, как ни парадоксально, первые еще хватаются за «спасительную соломинку»: выказывают надежду на то, что «*зрада*» все-таки произошла и существуют некие тайные договоренности, о которых всем пока не рассказали, но они точно есть. На ходу додумывают и ищут, что же там написано между строк...

Судя по всему, и одни, и другие до сих пор живут иллюзиями, навязанными во время президентской избирательной кампании. Сами себе что-то придумали – и сами же в это поверили…

По сути, нормандская встреча подтвердила патовость сложившейся ситуации. Все остались при своих мнениях. Россия хочет мира на своих условиях, но этот их мир фактически может уничтожить Украину.

Владимир Зеленский пытается внести свои коррективы в заключенные ранее Минские соглашения, что, конечно же, не удовлетворяет Владимира Путина, который ссылается на подписи Петра Порошенко под ранее достигнутыми договоренностями. Примечательна реакция Ангелы Меркель, которая не считает, что соглашения, подписанные в Минске, – это догма, по ее мнению, их можно корректировать.

Инициатива сейчас за Украиной. Фактически мяч на стороне России. Готов ли Кремль ради мира вносить коррективы? Будут ли иметь продолжение встречи в нормандском формате? Это большой вопрос!

Саммит в Париже дал Украине некоторую отсрочку, принес маленький плюс лично президенту Зеленскому и большой плюс украинским военнопленным, которые могут очень скоро вернуться домой, и их семьям.

Обстановка в Украине после трех месяцев накала успокаивается. Повода для бунтов нет, об анонсированных актах неповиновения пассионариям пришлось забыть. Но всех сейчас волнует, каков будет ответ тех, кого в Украине иначе как агрессорами не называют.

Александр ЦЫНКЕВИЧ,
собственный корреспондент газеты «Народная Воля» в Украине.

ВАКОЛ СКАНДАЛУ

«Ды няма тут ніякай змовы!..»

Як вядома, выканкам Сусветнага антыдопінгавага агенцтва (WADA) аднагалосна прыняў рэкамендацыю камітэта арганізацыі пазбавіць Расію на чатыры гады права ўдзельнічаць у буйных спартыўных міжнародных мерапрыемствах, у лік якіх уваходзяць Алімпіяды і чэмпіянаты свету.

Рашэнне звязана з маніпуляцыямі з допінг-пробамі Маскоўскай антыдопінгавай лабараторыі за перыяд з 2012-га па 2015 год.

Зараз у суседняй краіне лямантуюць: «*Гэта палітычнае рашэнне! Змова супраць Расіі! Расія аб'яўляе байкот Алімпіядзе і будзе праводзіць альтэрнатыўную!*»

«Народнай Воля» пацікавілася: што думаюць пра гэтую сітуацыю беларускія спартсмены і спецыялісты?

Марына ДАМАНЦЭВІЧ, марафонка:

– Думаю, што тыя спартсмены, якія не ўжывалі допінг, не павінны трапляць пад санкцыі. Ім трэба даць шанц, і мне шкада, што яны сталі закладнікамі сітуацыі.

А вось байкот Гульняў – гэта глупства, бо любы спартсмен, які рыхтуецца да іх чатыры гады, марыць выступіць на Алімпіядзе і, натуральна, перамагчы. Тым больш што можна выступаць і пад нейтральным сцягам. Пакажаш вынік – яго ў цябе ніхто не забярэ. Чаму ў такім выпадку чыноўнікі павінны вырашаць за саміх спартсменаў, ці ехаць ім на Гульні?

А ўвогуле, пакаранне выбралі абсалютна адэкватнае. Парушыў правілы і спартыўныя прынцыпы – заплаці за гэта.

Дзмітрый КАСПЯРОВІЧ, чэмпіён свету па спартыўнай гімнастыцы:

– На мой погляд, даволі неадназначная гісторыя, бо ёсць тут не толькі парушэнне допінгавых правіл, але і падводныя камяні. Больш за ўсё крыўна тым спартсменам, якія ні ў чым не вінаваты. Навошта ж грэбці ўсіх пад адзін грэбень? Як раней казалі: сын за бацьку не адказвае.

Мікалай КРУЧЫНСКІ, былы дырэкатар Нацыянальнага антыдопінгавага агентцва Беларусі:

– Кіраўніцтва расійскага спорту за што змагалася, тое і атрымала. Расія дала нагоду і не адну, каб было прынята такое рашэнне. Вось ёй і шчоўкнулі па носе.

Іншая справа, што Сусветнае антыдопінгавае агенцтва шмат на сябе ўзяло, прымаючы падобнае рашэнне. Таму не факт, што Міжнародны спартыўны арбітражны суд прыме бок WADA, калі Расія падасць апеляцыю. Але пытанне: ці выкарыстае гэтую магчымасць расійскі бок?

А што датычыцца версій пра «змову супраць Расіі», то не хачу нават слухаць гэтую палітычную траскатню на розных тэлеканалах. Я бачу іншае: Расія не хоча вучыцца і рабіць урокі з гэтай сітуацыі. Ды зразумейце: няма ніякай змовы! Ёсць пэўныя правілы, і расіяне ў гэтыя правілы не хочуць упісвацца. Упісвайцеся – і ўсё будзе добра.

Алесь СІВЫ.

Народная Воля http://www.nv-online.info
13 СНЕЖНЯ 2019 г.

ФУРОР

Со всей Европы – на самый голосистый праздник Беларуси

В Большом театре начался Х Минский международный Рождественский оперный форум – прекрасный праздник музыки, который в этом году, пожалуй, самый голосистый за десятилетие. Кстати, идейным вдохновителем первого Рождественского форума, прошедшего в декабре 2010 года, был обладатель медали Франциска Скорины, ныне главный дирижер Одесского театра оперы и балета Вячеслав Чернухо-Волич. Спасибо ему за идею! Она прижилась у нас, сделав белорусскую столицу оперным городом.

Взять хотя бы такие цифры: в этом году в Минске выступят 30 солистов из 16 стран мира. Как с удовлетворением заметил Владимир Рылатко, первый заместитель генерального директора Большого театра, «столько звезд на форум мы еще не привозили никогда». Кстати, зрительская аудитория в этом году тоже имеет необычно широкий охват. Ценители оперы, судя по заказанным электронным билетам, прибудут из 17 стран, причем не только из соседних, но также из Англии и Франции. А представителями Австрии вообще было куплено 40 билетов плюс заказан банкет в театральном буфете (есть такая недешевая услуга в театре).

Несомненно, центральным спектаклем Х Рождественского форума станет «Севильский цирюльник» Дж.Россини. Свою свежайшую премьеру (апрель 2019 года) везет в Минск Национальная опера Украины. Давно к нам не приезжали с полными оперными постановками… Тем более что киевский десант прибудет не только с собственными декорациями и костюмами, но и со своим оркестром, что делает их выступление на нашей сцене действительно значительным событием в музыкальной жизни Беларуси.

В программе форума заявлена также бессмертная «Кармен» Ж.Бизе. Солировать в ней будет наша оперная звезда Оксана Волкова, которая, по ее признанию, всегда оставляет декабрь для выступления на родине. Рекомендую не пропустить это спектакль, тем более что любовный треугольник с Волковой-Кармен составят один из ведущих теноров США Адам Дигель (Хозе) и солист Латвийской национальной оперы и Михайловского театра Янис Апейнис (Эскамильо). За дирижерским пультом в этот вечер будет работать белорусский маэстро Андрей Галанов.

Финальный гала-концерт Рождественского форума, уверена, поразит вас составом солистов. Практически впервые после декретного отпуска выйдет на сцену оперная дива Надежда Кучер, дважды лауреат «Золотой маски» и обладатель громкого титула «Певица мира». А также настоящее созвездие отечественных солистов и приглашенных певцов из Израиля, Польши, США, Грузии, Латвии, Сербии, Эстонии, Италии.

Елена МОЛОЧКО.

В 2019 году Польша реализовала в Беларуси 20 проектов на сумму более 2 миллионов евро в рамках программы «Польская помощь». На днях итоги этой работы были подведены на конференции в Минске, которая завершилась подписанием соглашения о сотрудничестве на ближайшую перспективу.

*Подписи под документом поставили Чрезвычайный и Полномочный Посол Польши в Беларуси **Артур Михальский** и руководитель департамента по гуманитарной деятельности Управления делами президента **Валерий Скакун.***

Артур Михальский (справа) и Валерий Скакун подписывают Соглашение о сотрудничестве в рамках программы «Польская помощь» для Беларуси.

Инклюзивная велодорожка в Лиде, открытая посольством Польши в сотрудничестве с ПРООН в Республике Беларусь.

СОЛИДАРНОСТЬ

Надежный, перспективный и долгосрочный партнер

Что такое «Польская помощь»?

Это двустороннее сотрудничество, в результате которого в нашей стране реализуются гуманитарные социальные проекты, направленные на помощь инвалидам, детям без родительской опеки, на поддержку развития малого предпринимательства, «зеленой» экономики, причем прежде всего на региональном уровне. Финансируются проекты Министерством иностранных дел Польши. Беларусь является одной из 10 приоритетных стран программы «Польская помощь» МИД Польши.

Что примечательно: с каждым годом это белорусско-польское сотрудничество, как отметил глава департамента по гуманитарной деятельности Управления делами президента Валерий Скакун, *«поступательно набирает обороты». «Если в начале пятилетки суммы, которые направлялись Польшей в нашу страну, были незначительны – в пределах полумиллиона евро, то впоследствии развитие отношений, в том числе в гуманитарной сфере, позволило реализовывать проекты в большем количестве и в больших суммах»*, – заявил Валерий Скакун.

Показательный пример такой динамики – реализация в Беларуси в 2017–2019 годах программы благотворительной организации «Каритас» по созданию интеграционных детских комнат – *светлиц*, где могут встречаться, играть и общаться дети из различных групп, в том числе оставшиеся без попечения родителей, из неполных семей и дети-инвалиды. Сегодня работает 21 светлица в Гродно, Сморгони, Ошмянах, Лиде, Островце, Минске, Могилеве, Щучине, Большой Берестовице, Лепеле, Миорах, Ракове, Браславе, Глубоком, Витебске, Березовке, Роси. Но если в 2017 году, когда проект был только-только запущен, на его реализацию польская сторона выделила 535 тысяч 870 злотых и было открыто только пять комнат, то в 2019-м финансирование было увеличено более чем вдвое – до 1 миллиона 216 тысяч злотых. В 2018 году стоимость проекта оценивалась в 909 тысяч 676 злотых.

2019 год, по словам Артура Михальского, стал особым для польских программ, так как было начато сотрудничество с белорусскими представительствами в ООН и ЮНИСЕФ, а также укрепилось сотрудничество с Министерством экономики. И вот результат: ведется развитие в Беларуси системы кластеров, финансируется поддержка конкретных предприятий «зеленой» экономики, проводятся семинары и обучающие поездки для представителей госорганов по программе Академии госуправления «Восточного партнерства».

В сотрудничестве с Программой развития ООН «Польская помощь» в этом году помогла открыть в Бресте первый в Беларуси инклюзивный центр продвижения здорового образа жизни, а также инклюзивную велодорожку и спортивную площадку в Лиде .

«Буквально на днях мы подписали соглашение с МИД Польши о финансировании местных инициатив в рамках проекта по поддержке малого и среднего предпринимательства в регионах Беларуси, – отметила постоянный представитель ПРООН в Беларуси **Александра Соловьева.** – *ПРООН рассматривает Польшу как надежного, перспективного и долгосрочного партнера по развитию в Беларуси. Наше системное сотрудничество поможет оказать правительству поддержку в достижении национальных приоритетов развития и позволит государству, бизнесу и обществу адаптироваться к более открытой, инклюзивной и устойчивой деловой экосистеме, что особенно актуально в свете планируемого вступления Беларуси в ВТО в 2020 году».*

«Самое лучшее – это связь между людьми…»

…Инклюзивная велодорожка и спортивная площадка в Лиде. Детский инклюзивный парк «Радужный мир» в Витебске. Восемь интеграционных светлиц для детей. Туристический веломаршрут «Augustvel» вдоль Августовского канала. Закупка нового оборудования для предприятия «Баркос», где почти половина работников – инвалиды. Помощь предприятию, которое занимается утилизацией машинных шин.

Это лишь часть проектов, которые удалось реализовать в Беларуси в 2019 году в рамках «Польской помощи». Каждый их них заслуживает того, чтобы о нем рассказать отдельно, потому что это пример того, как можно организовать дело и досуг для людей с ограниченными возможностями, чтобы они не чувствовали себя одинокими и забытыми обществом. Или как помочь небольшому региональному предприятию, которое взялось за важное с точки зрения экологии дело – например, за производство экологических домов из соломы или утилизацию автомобильных шин… Все эти проекты имеют долгосрочный экономический, экологический и социальный эффект.

Казалось бы, что такого – детский инклюзивный игровой парк в Витебске? По факту – небольшая детская площадка. Но по сути – уникальное место, где собрано спортивное, развивающее, игровое оборудование, которым могут пользоваться все дети без исключения! Идея парка принадлежит учителям из Витебска, а реализована она благодаря «Польской помощи». И авторы проекта намерены его развивать дальше. Глава Октябрьского района Витебска **Станислав Сташевский** озвучивает планы: установить в парке дополнительное игровое оборудование, освещение, системы видеонаблюдения...

Или вот пример. В Минске уже более 20 лет работает негосударственное предприятие «Баркос», которое специализируется на пошиве спецодежды, постельного и столового белья. Его создал инвалид второй группы по зрению **Борис Щербинин**. На предприятии сегодня трудится 90 человек, 46 из них – инвалиды по зрению.

«Когда в середине 1990-х мы организовали производство, – рассказал Борис Щербинин, – *то получили поддержку от департамента по гуманитарной помощи. Поэтому, когда недавно возникли сложности, я снова обратился туда. Валерий Алексеевич Скакун помог связаться с польским посольством. И вот в рамках «Польской помощи» нам было выделено 22 тысячи евро на покупку нового оборудования, которое позволит модернизировать технологию и сократить потребность в ручном труде, позволит сохранить рабочие места… Хотя главное в нашем предприятии – это не столько рабочие места и заработная плата, сколько возможность инвалидам по зрению общаться друг с другом…»*

Борис Щербинин говорит о том, почему проекты «Польской помощи» так важны для него лично и для страны в целом: *«Мне кажется, что хорошие человеческие связи, возникающие в процессе реализации совместных с польским посольством проектов, еще больше сближают наши страны. А самое лучшее – это связь между людьми…»*

ШТРИХ

Валерий СКАКУН: «Ключевая позиция – это безвозмездная помощь»

Что прописано в соглашении, которое подписали Чрезвычайный и Полномочный Посол Польши в Беларуси Артур Михальский и руководитель департамента по гуманитарной деятельности Управления делами президента Валерий Скакун, а также какая гуманитарная помощь была оказана Беларуси в целом в 2019 году, в эксклюзивном комментарии «Народной Воле» рассказал глава департамента Валерий Скакун.

– В соглашении, подписанном между департаментом по гуманитарной деятельности Управления делами президента и посольством Польши, мы закрепили обязанности по финансированию проектов, по координации и дальнейшему сопровождению этих проектов на территории Республики Беларусь, – *говорит Валерий Алексеевич*. – Безусловно, в соглашении отмечен ряд направлений и целей, которые в последующем, в 2020-м и 2021 годах, будут реализовываться с помощью финансирования польским посольством.

– И какие это главные направления?

– Реализация не только социальных проектов, но и поддержка малого бизнеса, развитие экологического фонда и в целом поддержка и развитие до 2035 года точечных, ключевых проектов, необходимых Республике Беларусь.

– Возникали ли какие-либо препятствия во время реализации «Польской помощи» в Беларуси?

– В основном это социальные проекты, которые реализовываются в разных сферах – здравоохранении, образовании, культуре, проекты, направленные на интеграцию инвалидов. Никаких вопросов, никаких преград в реализации данных проектов не было.

– Валерий Алексеевич, не могли бы вы назвать полную сумму гуманитарной помощи, которую Беларусь в этом году получила из-за рубежа? Какое место занимает Польша среди других стран-доноров?

– Мы никогда не ранжируем страны и международные организации в соответствии с финансированием, которое они направляют на реализацию гуманитарных проектов в Беларуси. Ключевая позиция – это безвозмездная помощь. Нельзя также сопоставлять направление самих финансовых средств и, например, поставки лекарств. Достаточно активно в текущем году и с точки зрения объема, и с точки зрения важности проявили себя Соединенные Штаты Америки. Они направили в нашу страну лекарственных средств, которые используются в лечении онкологических и гематологических заболеваний, на сумму 8 миллионов долларов.

Если говорить о результатах 2019 года, то на сегодняшний день общая сумма безвозмездной иностранной помощи, направленной в нашу страну, составляет около 78 миллионов долларов.

Мария ЭЙСМОНТ.
Фото belta.by и Сергея ГАПОНА.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

За закрытыми дверями

Сегодня в Минском городском суде начинаются слушания по очередному «делу медиков» – о взятках на предприятии «Белмедтехника».

На скамье подсудимых 6 человек, среди которых бывший руководитель предприятия **Александр Шарак**. Это в его гараже летом прошлого года сотрудники КГБ нашли 620 тысяч долларов.

Вместе с Шараком за получение взяток также будут судить бывшего начальника отдела реализации «Белмедтехники» **Кирилла Кастрицкого**, еще четверо фигурантов этого дела – представители фармацевтического бизнеса.

Вчера в Мингорсуде состоялось предварительное судебное заседание, во время которого Александр Шарак заявил, что добровольно заключил досудебное соглашение о сотрудничестве, а также признал свою вину и раскаивается в содеянном. Правда, в чем конкретно обвиняется Шарак, в суде не прозвучало. Более того, судья приняла решение слушать уголовное дело в закрытом судебном заседании, аргументировав это тем, что в материалах дела есть документы под грифом «Секретно», а также необходимостью сохранения коммерческой тайны.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ

«Партрэты паўстання» ў «Акадэмкнізе»

17 снежня ў сталічнай «Акадэмкнізе» адбудзецца прэзентацыя кніг, аўтарамі і ўкладальнікамі якіх з'яўляюцца вядомы літаратуразнавец Язэп Янушкевіч і яго дачка Каміла. Чытачам будуць прадстаўлены два выданні, прысвечаныя кампазітару Станіславу Манюшку, 200-годдзе якога адзначалася сёлета, – кніга Аляксандра Валіцкага «Станіслаў Манюшка» і зборнік «Літоўскі Пеўнік, або Мой Манюшка». Зацікавіць наведвальнікаў і альбом «Партрэты Паўстання», дзе змешчаны 280 архіўных фотаздымкаў удзельнікаў паўстання 1863 года. Яго кіраўніку Кастусю Каліноўскаму прысвечана кніга «І першым паказаўся Каліноўскі», выдадзеная да перапахавання ў Вільнюсе парэшткаў 20 паўстанцаў. Усе пералічаныя выданні малатыражныя, у вольным продажы не будуць, таму карыстайцеся магчымасцю набыць іх на прэзентацыі. Яе пачатак – 18.30.

Антон ЗАГОРСКІ.

ЗА ПРОХОДНОЙ

Руководство «Беларуськалия» не собирается принудительно отправлять работников на неоплачиваемые новогодние каникулы

Недавно на нескольких интернет-сайтах появилось сообщение: некий сотрудник «Беларуськалия» на условиях анонимности сообщил, что на период с 31 декабря этого года по 7 января 2020-го на промышленном гиганте объявлены новогодние каникулы. Мол, подавляющее большинство работников отправят на это время в отпуск за свой счет. Была у этого человека, пожелавшего остаться неизвестным, и своя версия того, чем вызваны подобные каникулы: по его мнению, предприятие таким образом стремится сэкономить на зарплате, поскольку контракты на сбыт руды пока не заключены и работать нет смысла.

Сообщение без внимания не осталось. Тем паче что «Беларуськалий» и его успешная деятельность – одна из подушек экономической безопасности нашей страны. Тут же появился комментарий помощника генерального директора «Беларуськалия» **Вадима Шумака**: *руководство предприятия решило предоставить возможность непрерывного отдыха на новогодние и рождественские праздники с 31 декабря по 7 января. Но всего лишь возможность – для тех, кто этого пожелает, и не иначе. Фактически речь идет только о двух дополнительных нерабочих днях – 3 и 4 января. Ведь среди многотысячного коллектива найдутся такие, кто захочет в первую новогоднюю неделю куда-нибудь съездить. Те же, кого не прельщает дополнительный отдых, будут трудиться на предприятии, согласно своему рабочему графику.*

«Народной Воле» в телефонном разговоре Вадим Шумак подтвердил эту позицию руководства. Подчеркнул: **уходить на новогодние каникулы никого принуждать не будут.** Каждый человек сам решит, воспользоваться ему дополнительными днями для отдыха или нет. А оплачиваться они будут в тех случаях, если человек находится в отпуске по графику либо в коллективном договоре есть основания для такой оплаты.

Уверены ли работники предприятия, что с новогодними каникулами всё будет так, как обещает руководство?

Я связалась по телефону с **Александром Мишуком** – вице-председателем Белорусского независимого профсоюза и одновременно заместителем председателя Независимого профсоюза горняков Второго рудоуправления.

По его словам, работники рудоуправления на этот счет спокойны. Поначалу, когда узнали, что планируются новогодние каникулы, определенный гул пошел, возникли некоторые вопросы. По словам Александра Мишука, после того как представители руководства предприятия объяснили, что дополнительные дни отдыха – это только предложение и никакой принудиловки не будет, а генеральный директор дал по этому поводу разъяснение в соцсетях, люди успокоились.

Интересно, много ли работников «Беларуськалия» воспользуются возможностью уйти на новогодние каникулы? Пара-тройка лишних свободных дней в этот период совсем не помешают, даже за свой счет, если кошелек позволяет.

После новогодних праздников, возможно, к этой теме вернемся.

Лариса НАСАНОВИЧ.

КІНАЗАЛА

Перадпрэм'еру перанеслі

Паказ гістарычнага блокбастара «Купала» перанесены па тэхнічных прычынах. Закрытая дэманстрацыя фільма была запланавана на Дзень беларускага кіно, 17 снежня, у мінскім кінатэатры «Масква». Аднак, як расказаў "Еўрарадыё" рэжысёр карціны Уладзімір Янкоўскі, узніклі праблемы з фінальнай гатоўнасцю спецэфектаў.

Чакаецца, што перадпрэм'ерная дэманстрацыя фільма адбудзецца ва ўсё тым жа кінатэатры «Масква». Як запэўнівае рэжысёр, *«дзесьці ў перыяд з 24 да 26 снежня»*.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Нарадзіла немаўля і змахлярыла пасля

У Віцебску да двух гадоў «хатняй хіміі» асудзілі маладую маці, якая была ў дэкрэтным адпачынку і ўмудрылася двойчы атрымаць грашовую дапамогу на дзіця, неабгрунтавана брала бясплатнае харчаванне для немаўляці.

Звыклая на першы погляд справа –
Нарадзіла дзеўка немаўля.
Скажаце, што гэта нецікава?
Самае цікавае – пасля.
Хлопчык рос здаровым, дзякуй богу,
Добрыя ў дзіцяці зрок і слых.
Парадокс у тым, што дапамогу
Атрымала маці на дваіх.
Як жанчыне ўдаўся выбрык гэткі,
Нагружаць не буду вам мазгі.
А скажу адно: для прайдзісветкі
Быў фінал бязрадасны, благі.
Кажучы прасцей, прышылі справу
Следакі махлярцы кагадзе.
За падман дзяржавы, за халяву
Вынеслі ёй вырак у судзе.
Шлях ёй не за краты, а дадому,
Грошы ўсе аддасць яна…
Хаця
Лепш прысуд гучаў бы па-другому:
Нарадзіць яшчэ адно дзіця!

Без білетаў, без пуцёўкі перавозіліся цёлкі

Ноччу інспектары ДАІ спынілі мікрааўтобус, унутры якога былі… дзве маладыя каровы. Высветлілася, што трое дзецюкоў укралі іх на ферме вёскі Іскань Быхаўскага раёна.

Салёнае сказаўшы слоўца,
Маёр паспеў махнуць жазлом:
Мікрааўтобус гнаў кіроўца,
Як кажуць, галавы на злом.
Хаця ўначы шаша пустая
І цяжка з'ехаць у кювет,
Аднак таго, хто так лятае,
Аштрафаваць, канешне, след.
Маёру палкай паласатай
Махнуць прыйшлося тры разы
Дый замахнуцца, як гранатай,
Каб завішчалі тармазы.
Кіроўца выскачыў з кабіны,
І грозна вымавіў маёр:
– Ты заплаціць мне штраф павінны,
Бо «бус» ляцеў, як метэор.
Яму кіроўца не пярэчыў…
Спагнаўшы штраф, маёр на «бус»
Зірнуў уважліва.
– Дарэчы,
Які ў тваёй машыне груз?
– Начальнік, гэта ўжо прыдзіркі…
– Іначай забяру правы!
– Там, у салоне, пасажыркі:
Мой «лімузін» – не грузавы…
– Хачу пабачыць я, каго ты
У гэткі позні час вязеш.
Паказваць не было ахвоты
У перавозчыка, але ж
Усё адно даб'ецца мэты,
І падпарадкавацца трэ,
Іначай «мент паганы» гэты
Правы і праўда забярэ.
Адкрыў кіроўца ўсё-ткі дзверы,
Хоць гэта дужа неўспадоб.
Маёр не даў спачатку веры –
Аж вочы вылезлі на лоб:
Дзве перапужаныя цёлкі
Акупавалі ўвесь салон.
Службовец кінуў позірк колкі,
Пачырванеў ад гневу ён
І ўжо гатовы ўзяць за шкіркі.
– Дык што ты мне, паганец, плёў?
Ці заплацілі пасажыркі
Табе хаця б па пяць рублёў?
Мне вешаў локшыны на вушы
І думаў ты, што пранясе?
– Ды я ж нічога не парушыў
І ўмовы выканаў усе:
Прывязаныя, вунь, кароўкі.
Хоць не зусім і рамяні,
Але надзейныя вяроўкі –
Сумнення ў тым няма ані.
Ухмылка хітрая ў маёра:
– Ты думаеш, што я – асёл?
І стаў выпісваць на шафёра
Другі, суровы пратакол.
* * *
Бяды няма, што ў «бусе» – цёлкі,
Ды нездарма паднялі жазло:
Таварна-транспартнай пуцёўкі
На «пасажырак» не было…

Калі наступіла зіма…

Зіма наступіла. Малюнак такі:
Усю малеча катаецца з горкі,
І весела дзецям. А нашы жанкі
(Хаця і не ўсе) пазалазілі ў норкі…

Перамыла…

– Скажы, ну як прыйсці
магла ты
Такою п'янаю дахаты?
– Ды не была я п'янай, мілы!
Усю пасуду перамыла,
Што накапілася ў балеі…
– Ага, алеем…

ВІНШУЕМ!

Станіслаў ШУШКЕВІЧ: «Гальштукамі, што мне падарылі, жонка на лецішчы памідоры падвязвае...»

15 снежня першаму кіраўніку незалежнай Беларусі споўніцца 85 гадоў.

…Станіслаў Станіслававіч запрашае ў свой рабочы кабінет і сумна ўздыхае: *«Гэтыя юбілеі – што прыродныя катаклізмы. Стамляюць, хочацца збегчы ці куды-небудзь схавацца».*

– А ў дзяцінстве вы ж, мабыць, любілі падарункі на дзень нараджэння?

– Калі зусім малы быў, то гэтыя дні нават і не заўважаў. Але памятаю, што неяк у снежні мы сядзелі на печы, і для нас было вялікае свята, калі бабка купіла нам з сястрой па булачцы. Але не на мой дзень нараджэння, а 25 снежня, на каталіцкае Нараджэнне Хрыстова, бо бабуля была каталічкай.

Ужо пазней, калі вучыўся ў школе, мяне, натуральна, віншавалі 15 снежня, але ўжо дакладна і не памятаю, як праходзілі тыя дні.

– Вы – фотааматар. Напэўна, фотаапарат быў самым чаканым падарункам?

– Фотаапарат «Пентакс» мне падарылі японцы ўжо пазней, калі я быў дарослы. Цудоўная была тэхніка, праўда, у мяне яе скралі ў Злучаных Штатах Амерыкі.

Мой аднакласнік Абрам Затурэнскі, які з'ехаў жыць у Дэнвер, запрасіў на 50-годдзе свайго вяселля. На свяце хтосьці майму «Пентаксу» і «прырабіў ногі». Я пасля сваім сябру сказаў: «Абрам, на свяце ўсе былі яўрэі акрамя тваёй жонкі, маёй жонкі і мяне. Паколькі мы з жонкай і твая жонка тэхніку не кралі, то атрымліваецца, што скраў хтосьці з яўрэяў. У мяне ёсць падставы стаць антысемітам».

Добра мы тады пасмяяліся, хаця фотаапарат так і не знайшоўся.

А ў савецкі час у мяне таксама была дасканалая фотатэхніка, хаця пачынаў з апарата «Камсамолец». Сам назбіраў на яго грошы і купіў у 1946 годзе. Шмат здымкаў захавалася і па сённяшні дзень.

– Белавежскія пагадненні ў Віскулях былі падпісаны 8 снежня, амаль за тыдзень да вашага дня нараджэння. Добры падарунак вы тады зрабілі…

– Такога падарунка ў Беларусі больш ніколі не было і не будзе! І, ведаеце, мне пастаянна ўспамінаюцца падзеі тых часоў, нейкія дэталі…

Сёння розныя «эксперты» прыплялі столькі ўсялякіх выдумак, прычым многія з іх непрыгожыя да непрыстойнасці. Акрамя таго, як я заўважыў, некаторыя змянілі свой падыход да падзеі. Той жа былы прэм'ер-міністр Беларусі Вячаслаў Кебіч у сваёй кнізе напісаў, што гэта я яго быццам бы вымусіў падпісаць Белавежскія пагадненні. Лухта! Кебіч шчаслівы быў, што паставіў свой подпіс пад дакументам аб тым, што Беларусь стала незалежнай дзяржавай. І Расія тады прызнала гэтую незалежнасць. Хіба гэта быў не падарунак для беларусаў?!

– А як вы адзначаеце святочныя даты? Дома альбо ў рэстаране?

– Як правіла, дома, і звычайна спецыяльна нікога да сябе не запрашаю. Усе мае сябры ведаюць, што можна прыйсці да мяне, павіншаваць. І без выпіўкі ды без закускі ніхто не застанецца.

А вось 75-годдзе было даволі… цікавым. Справа ў тым, што я ўцёк на той юбілей з Мінска: у гэты час мяне запрасілі чытаць лекцыі ва ўніверсітэце ў Атланце. Шчыра кажучы, я і сам напрасіўся ў гэтую паездку, бо не ведаў, як адзначаць дату.

І вось мы ў невялікай кампаніі 16 снежня знаходзімся ў рэстаране, і тут раздаецца тэлефонны званок. Бачу: на тэлефане «Ягор Гайдар». Узрадаваўся, думаю: гэта ж трэба, ён памятае мой дзень нараджэння! Я радасна хапаю трубку, а аказваецца, што гэта тэлефануе памочнік Ягора Цімуравіча: «Станіслаў Станіслававіч, сёння Гайдар памёр». У мяне тады знік усялякі настрой. Але прыехаў у Мінск, і праз месяц сябры ўсё-такі зладзілі для мяне ўрачыстыя віншаванні.

І на 80-годдзе гісторыя атрымалася не вельмі вясёлая. Заказалі рэстаран, запрасілі гасцей, і акурат у гэты дзень я патрапіў з сэрцам у рэанімацыю. Натуральна, усё адмянілася.

Таму зараз я вырашыў не спакушаць лёс і 85-годдзе наогул не буду адзначаць. У гэты дзень вырашыў збегчы з Мінска і нават забяспечыў ужо сабе месца, дзе мяне ніхто не знойдзе.

– Як зараз ваша здароўе?

– Скажам так: не тое, што раней. Пасля таго як паставілі кардыястымулятар, кожны дзень патрэбна прымаць па 16 таблетак, каб больш-менш знаходзіцца ў форме. Кавай стараюся не злоўжываць, каб ціск не ўзнімаўся.

Хаця я ўжо і так пераўжыў сярэднестатыстычнага беларуса. І бацьку па гадах перажыў, і маці. А вось бабка памерла ў 96 гадоў. Вельмі моцная была.

– Ды і вам, я бачу, здароўе яшчэ дазваляе штогод лятаць на Новы год у Мексіку…

– Апошнія тры гады мы з жонкай і на самай справе адзначаем Новы год у Мексіцы, куды лятаем па запрашэнні сябroў, якія апладзіруюць і пералёт, і пражыванне. Так мне дзякуюць за тое, што я ў свой час напісаў ліст Фідэлю Кастра, каб той вызваліў лацінаамерыканскіх палітвязняў. Дарэчы, я да гэтага часу не ведаю, хто дакладна мяне запрашае, але здагадваюся.

Шчыра вам скажу: у Мексіцы жывуць вельмі прыемныя людзі з вельмі цікавымі традыцыямі. Неяк прапанавалі мне цыгару, я адказаў, што не палю. І якое ж было маё здзіўленне, калі даведаўся, што цыгары яны там не смаляць, як у нас цыгарэты. Яны проста трымаюць у роце дым, каб адчуць пах тытуню.

– Я так разумею, Мексіка вам падабаецца.

– Краіна-казка! Усё, што я раней чытаў пра Мексіку, было не тое, што ўбачыў на свае вочы. Замест наркабаронаў і бандытаў я сустракаў лагодных і шчырых людзей, з якімі прыемна было бавіць час. Таму і ў гэтым годзе збіраемся па тым жа маршруце, чамадан з гаража я ўжо прыцягнуў. Хаця рэчаў шмат не бяром.

– А як пераносіце такую доўгую дарогу?

– Самыя працяглыя пералёты былі ў мяне ў 1990-я гады, калі я лятаў у Карэю. Тады быў забаронены пралёт над Кітаем, а таму даводзілася ляцець з Германіі да Сеула каля 14 гадзін. Але я ў самалёце не стамляюся. Пачытаў, паеў у добрым паветраным рэстаране, паспаў…

– Вам да гэтага часу на дзень нараджэння дораць падарункі?

– Савецкая традыцыя была вельмі прымітыўная. Мае сябры звычайна прыходзілі з бутэлькай, і яна ндоўга жыла ў нашым доме.

А вось ад дарагіх падарункаў я заўсёды адмаўляўся. Калі летам вы прыедзеце да мяне на лецішча, то ўбачыце, што жонка падвязвае памідоры гальштукамі, якія мне некалі падарылі. І гісторыя была такая. Калі быў першым намеснікам старшыні Вярхоўнага Савета, ізраільская дэлегацыя вырашыла зрабіць мне падарунак, на што я сказаў: «Ведаеце, я не бяру падарункі, даражэйшыя за гальштук».

Пасля гэтага мне падарылі ўпакоўку, у якой было больш за сорак гальштукаў самых розных колераў. І, як бачым, жонка знайшла ім зараз прымяненне.

А самы незвычайны падарунак быў, відаць, ад прэзідэнта ЗША Біла Клінтана. Ён даведаўся, што я калекцыяную гульнявыя карты (хаця сам ніколі не гуляў), і падарыў мне скрыначку з трыма калодамі. Дарэчы, сёння ў маёй калекцыі ўжо больш за 600 калод розных карт.

– Станіслаў Станіслававіч, 85 гадоў – гэта сур'ёзная дата. Што дапамагае падтрымліваць сілы і бадзёрасць духу?

– Калі я быў малады, то ставіў задачу дажыць да 2000 года. Хацелася пабачыць, што зменіцца ў свеце ў новым тысячагоддзі. Як бачым, дажыў і перажыў. І зараз разам з жонкай збіраю чамадан у Мексіку…

Алесь СІВЫ.

АРТ-ЖЫЦЦЁ

Спектакль «Паўлінка» атрымаў статус гісторыка-культурнай каштоўнасці

Беларуская рэспубліканская навукова-метадычная рада па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь аднагалосна падтрымала ініцыятыву Купалаўскага тэатра аб неабходнасці надання спектаклю «Паўлінка» рэжысёра Льва Літвінава як тэатральнаму феномену статусу гісторыка-культурнай каштоўнасці.

Два дні таму перад саветам у Міністэрстве культуры гэтую прапанову абгрунтоўвалі народныя артысты Беларусі Марыя Захарэвіч і Арнольд Памазан, які больш за 30 гадоў выходзіў на сцэну ў ролі пана Адольфа Быкоўскага, а таксама генеральны дырэктар Купалаўскага тэатра Павел Латушка, загадчыца літаратурна-драматургічнай часткі Вольга Бабкова і адна з вядучых артыстак тэатра Марта Голубева – наша сённяшняя Паўлінка.

Янка Купала напісаў «Паўлінку» ў 1912 годзе. Упершыню п'еса была пастаўлена Фларыянам Ждановічам у 1913-м.

Купалаўскі тэатр ажыццявіў пастаноўку падчас вайны, у 1944 годзе, калі тэатр знаходзіўся ў эвакуацыі ў Томску. З таго часу «Паўлінка» нязменна знаходзіцца ў рэпертуары Купалаўскага тэатра. Змяніліся чатыры пакаленні артыстаў, але публіка па-ранейшаму захап-ляецца гісторыяй пра тое, як дзяўчына, не збаяўшыся нязгоды бацькоў, выбрала сабе жаніха. Сакрэт поспеху спектакля ў яго прастаце, шчырасці і незласлівасці, лічаць крытыкі. Але ці можна толькі тэтым патлумачыць таінства стварэння сапраўднага шэдэўра?

Сёння «Паўлінка» з'яўляецца нацыянальным брэндам і сімвалам галоўнай драматычнай сцэны краіны.

Вікторыя ДРОЗД.

На фота: Арнольд Памазан ў ролі пана Быкоўскага. 1980 год.

ЧУЛІ?

«Юраўскі карагод» – у Спісе нематэрыяльнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА

Рашэнне аб уключэнні старажытнага беларускага абраду вёскі Пагост Жыткавіцкага раёна Гомельскай вобласці ў спіс ЮНЕСКА было прынята днямі ў Калумбіі на 14-й сесіі Міжурадавага камітэта па ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА .

«Юраўскі карагод» – трэці беларускі элемент у Спісе нематэрыяльнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА. У 2009 годзе ў Спіс быў уключаны святочны калядны абрад «Калядныя цары» вёскі Семежава Капыльскага раёна Мінскай вобласці, а у 2017-м – Будслаўскі фэст – святкаванне ў гонар іконы Маці Божай Будслаўскай у вёсцы Будслаў Мядзельскага раёна Мінскай вобласці.

Ганна ГАНЧАРЫК.

КРЫМІНАЛ

Замест грошай дастаў нож

У Гомель Таджык Анаеў прыехаў з Туркменістана. Вучыўся на платнай аснове ва ўніверсітэце імя Францыска Скарыны на другім курсе, меўся стаць прафесійным эканамістам. Пэўна, і стаў бы ім, калі б не не азартныя гульні. Яны зацягнулі хлопца так, што ён і заняткі ва ўніверсітэце прапускаў, і перыядычна залятаў у даўгі.

Завінаваціўся Таджык і за кватэру, якую наймаў у Гомелі з двума аднакурснікамі. 23-гадовая жыхарка абласнога цэнтра Юля, якая здавала ім кватэру, расказала:

– Разлічваўся заўсёды Анаеў, бо ён лепей за іншых размаўляў па-руску.

Апошні раз Юля сустрэлася з Анаевым 20 сакавіка падвечар на аўтамабільнай стаянцы, што блізу нова-га ўнівермага. Дзяўчына прыехала на сваёй аўтамашыне, туркменскі студэнт сеў побач з ёй на пярэдняе сядзенне. Нейкай неадэкватнасці ў паводзінах кватаранта Юля не заўважыла. Таворка зайшла пра пратэрміноўку ў аплаце жылля. І тут нечакана Анаеў нанёс дзяўчыне удар нажом у шыю. Ці хаваў ён той нож у рукаве, калі садзіўся ў машыну, альбо дастаў з кішэні, Юля не ведае. Яна выскачыла з аўто і кінулася ўбок ажыўленага перакрыжавання.

Анаеў дагнаў дзяўчыну і яшчэ некалькі разоў ударыў тым жа нажом.

– Дапамажыце! – што было моцы закрычала дзяўчына.

Прахожыя адгукнуліся на заклік аб дапамозе – выклікалі «хуткую» і міліцыю. Пакуль людзі аказвалі першую дапамогу акрываўленай дзяўчыне, Анаеў вярнуўся да яе аўтамашыны, схапіў сумку і знік, але быў хутка знойдзены міліцыяй.

Крымінальную справу аб замаху на забойства з асабліваю жорсткасцю з карыслівых памкненняў і крадзеж расследаваў гарадскі аддзел Следчага камітэта. Следчыя выявілі і падрабязнасці навучання Таджыка Анаева ва ўніверсітэце. Пры зборы матэрыялаў, якія характарызуюць абвінавачанага, высветлілася, што госць Беларусі неаднаразова прыцягваўся да адміністрацыйнай адказнасці за парушэнне правілаў дарожнага руху. На адрас кіраўніцтва ўніверсітэта, дзе вучыўся Анаеў, аддзел СК накіраваў прадстаўленне дзеля папярэджання злачынстваў у асяродку іх замежных, так і беларускіх студэнтаў. На эканамічным факультэце была нават зладжана сустрэча з супрацоўнікамі камітэта.

11 снежня Гомельскі абласны суд, які разглядаў гэту крымінальную справу ў першай інстанцыі, асудзіў Таджыка Анаева на 13 гадоў і 1 месяц зняволення ў калоніі ўзмоцненага рэжыму. Ён мусіць сплаціць пацярпелай дзяўчыне 60.630 рублёў кампенсацыі маральнай і матэрыяльнай шкоды, а таксама судовыя выдаткі.

У зале падчас абвяшчэння выраку прысутнічалі не толькі студэнты – землякі Анаева, але і маці, якая прыехала з Туркменістана. Яна плакала навзрыд. Пасля агалошвання прысуду ёй зрабілася кепска, і сын стаў біць знутры далонню ў браніраванае шкло клеткі для падсудных з крыкам: «Хуткую! Хуткую!» Ахоўнік з міліцыі патрабаваў парадку. «Ну страляй у мяне!» – ляманатаваў ндаўні студэнт. Супрацоўнікі суда выклікалі «хуткую дапамогу».

Абвешчаны вырак яшчэ не набыў юрыдычную моц. У 10-дзённы тэрмін ён можа быць асрпэчаны ў Вярхоўным судзе.

Анатоль ГАТОЎЧЫЦ.
Гомель.

ПОЛЬСКАЯ МЕНШАСЦЬ У БЕЛАРУСІ:
ГІСТОРЫЯ, ЛЁС, ДЗЕНЬ СЁННЯШНІ, ПРАБЛЕМЫ...

На тэрыторыі нашай краіны пражываюць людзі самых розных нацыянальнасцяў. Сярод іх нямала палякаў.
Як пачуваюць яны ў агульнай сям'і?
Што спрыяе захаванню іх ідэнтычнасці?
Якія праблемы паўстаюць перад супольнасцю?
Якія інтэграцыйныя працэсы адбываюцца ў стасунках паміж Беларуссю і Польшчай?
Пра гэта і многае іншае – у матэрыялах спецпраекта.

РАДАВОД

На мяжы трох краін

Мястэчка Сапоцкін Гродзенскага раёна знаходзіцца на памежжы Беларусі, Польшчы і Літвы. Яно вядомае тым, што тут з даўніх часоў кампактна пражывае польскае насельніцтва.
На пачатку 1990-х гадоў Сапоцкін стаў славутым яшчэ і таму, што ў ім зніклі ўсе савецкія назвы вуліц.
Аб тым, як цяпер жыве Сапоцкін, нашаму карэспандэнту распавялі жыхары мястэчка.

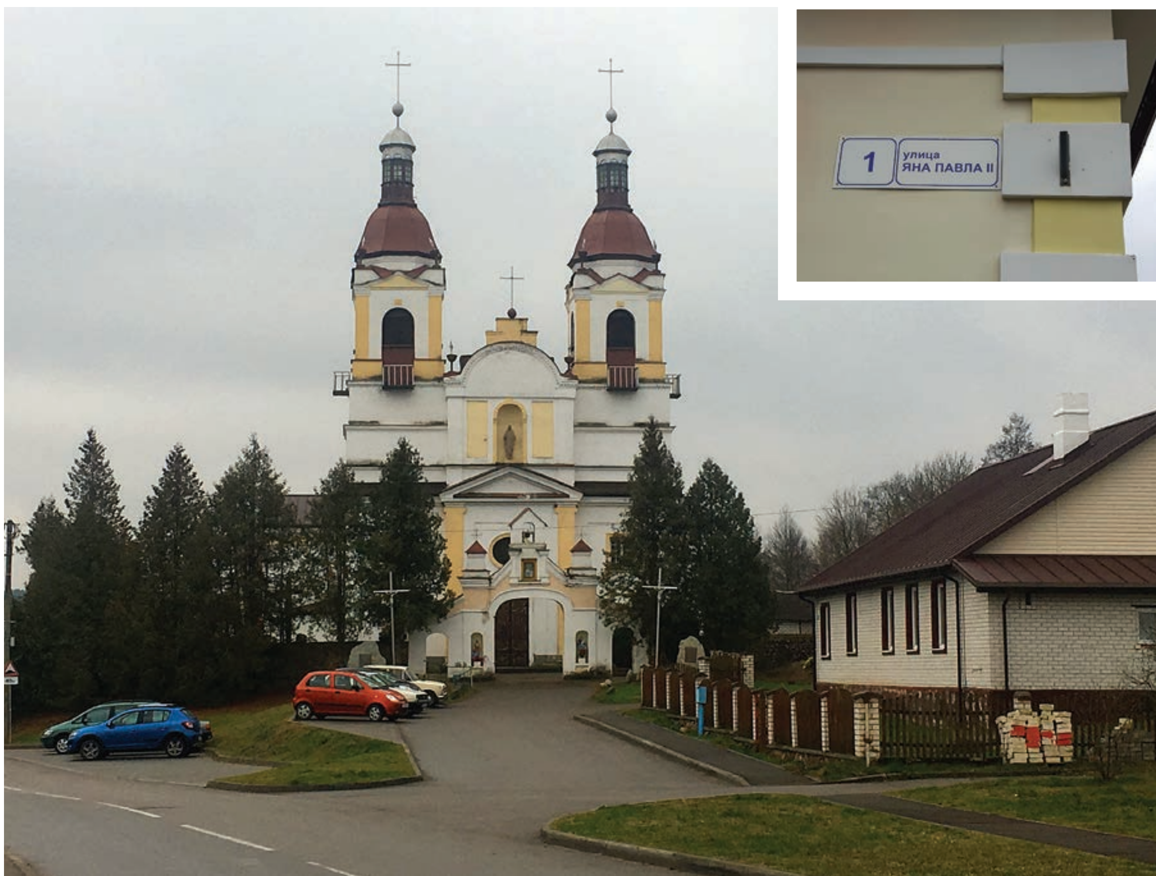
Зараз Сапоцкін знешне амаль нічым не адрозніваецца ад іншых мястэчак і вёсак Гродзенскай вобласці. Чыстыя вуліцы з падрамантаванымі ходнікамі, прыбраныя двары, дыхтоўныя хаты. Ёсць школа, касцёл. У цэнтры аж чатыры харчовыя крамы. І, як заўважае мой суразмоўца – былы настаўнік і краязнаўца **Тадэвуш Лапуць,** у крамах усяго хапае, былі б грошы.

Ён вельмі рамантычна апавядае гісторыю мястэчка:

– *У Сапоцкіне і ваколіцах да 1875 года жылі шматлікія грэка-католікі, альбо, як іх называлі, уніяты. А на іншых беларускіх землях унію ліквідавалі яшчэ ў 1839 годзе. Уніяты не хацелі прымаць праваслаўе, і пасля таго, як у 1905-м цар Мікалай II дазволіў расійскім падданым змяняць канфесію, амаль усе жыхары Сапоцкіншчыны перайшлі ў каталіцтва.*

Не менш цікава гучыць гісторыя пра тое, як паміж 1795-м і 1807 гадамі мястэчка Сапоцкін уваходзіла ў склад Каралеўства Прусіі, у той час калі ўсе іншыя землі сучаснай Беларусі былі ў складзе Расійскай імперыі.

Згадвае краязнаўца і пра тое, што з 1944-га да 1959 года існаваў асобны Сапоцкінскі раён Гродзенскай вобласці. Ён быў суцэльнай пагранічнай зонай.

«...Там адны палякі»

Згадваючы савецкія часы, спадар Тадэвуш кажа, што людзі ў Сапоцкіне імкнуліся аб'яднацца вакол касцёла, бо з-за бальшавіцкай палітыкі ніякага грамадскага жыцця, польскіх арганізацый быць не магло. Сталічнае і абласное начальства гэты рэгіён не любіла, бо, маўляў, «там адны палякі».

– *Хоць у нас усё было, як і паўсюль*, – канстатуе мой суразмоўца. – *Акцябраты, піянеры, камсамольцы і камуністы... Праўда, людзі ў асноўным гаварылі па-польску*.

Адной з асаблівасцяў рэгіёна, дадае краязнаўца, было тое, што ўсё начальства ў мястэчку ледзь не да 1980-х гадоў прысылаліся аднекуль. Нават ніводнага міліцыянта не было з мясцовых людзей.

З распадам Савецкага Саюза сітуацыя змянілася ў лепшы бок. Пачалося нацыянальнае адраджэнне не толькі беларускага этнасу, але і ўсіх астатніх супольнасцяў. Уздыхнулі і тутэйшыя палякі. Яны сталі ўмацоўваць сваю ідэнтычнасць, выкарыстоўваючы самыя розныя формы грамадзянскай актыўнасці.

На жаль, пазней у мястэчку, як і паўсюль у Беларусі, пахіснулася эканамічнае становішча. Цэнтр калгаса перанеслі ў іншую вёску, зачынілі хлебапякарню, каўбасны цэх, малочны сепаратар, цагельню, прафтэхвучылішча. Адразу зменшылася колькасць працоўных месцаў, упалі заробкі, і многія цяпер вымушаны ездзіць на працу ў Гродна.

Зараз, паводле слоў спадара Тадэвуша, у Сапоцкіне дзейнічаюць дзве суполкі палякаў. Адна падтрымлівае афіцыйны саюз, а другая – тыя структуры, якія ўзначальвае **Анжаліка Борыс** і які фактычна не прызнаюць беларускія ўлады.

Я заўважыў, што цяпер ў мястэчку далёка не ўсе размаўляюць на польскай мове. У крамах, на пошце, на вуліцы гучыць і руская. Так-так, руская, а не беларуская.

– *Калі Беларусь атрымала незалежнасць, мы ў школе два гады запар выпускалі класы, у якіх на працягу навучання ўсе прадметы выкладаліся на польскай. Польская мова была і ў дзіцячым садку. Але вось змянілася ўлада – і пачалася русіфікацыя. Садкі, школа, справаводства, рэклама – усё па-руску.*

Цяпер, канстатуе былы настаўнік, дзеці навучаюцца польскай мове толькі на факультатывах у школе альбо пры касцёле.

Чаму ў Сапоцкіне няма вуліцы Касцюшкі?

На пачатку 1990-х, калі Беларусь стала незалежнай, павевы свабоды былі адчувальныя і ў мястэчку на самай мяжы з Польшчай і Літвою. Спадар Тадэвуш згадвае, што тады ў Сапоцкіне жыло каля 3 тысяч чалавек, у школе налічвалася каля тысячы вучняў. Цяпер жыхароў усяго каля тысячы, і ў школе, улічваючы і дзяцей з навакольных вёсак, усяго 150 навучэнцаў.

Амаль усе дэпутаты мясцовага Савета былі польскай нацыянальнасці. Ксёндз прапанаваў людзям сабраць подпісы за тое, каб перайменаваць вуліцу Леніна ў вуліцу імя Яна Паўла II.

– *Гэту ідэю актыўна падтрымалі жыхары мястэчка*, – згадвае спадар Лупуць. – *Калі я хадзіў па хатах збіраць подпісы, то старэйшыя людзі плакалі і не маглі паверыць, што здолеюць пазбавіцца бальшавіцкіх назваў.*

Дэмакратычныя працэсы па ўсёй краіне набіралі моц, многія камуністы палілі свае білеты, а жыхары ўсіх вуліц, назвы якіх былі звязаны з бальшавіцкімі лідарамі, пачалі збіраць подпісы, каб іх пераназваць.

– *Аднойчы адбыўся казус*, – удакладняе краязнаўца. – *Калі на пасяджэнні сесіі сельскага Савета аб'явілі, што вуліцу Суворава прапануюць назваць імем Касцюшкі, то знайшліся тыя, хто запярэчыў. Аказалася, што на гэтай вуліцы жыве сям'я Касцюшкаў і гаспадар часта бывае нападпітку. Людзям гэта не спадабалася, і было прынята рашэнне надаць вуліцы імя Сянкевіча.*

Мясцовы Савет перайменаваў у мястэчку ўсе вуліцы, якія насілі прозвішчы бальшавікоў, а цэнтральная вуліца Леніна стала вуліцай Папы Рымскага Яна Паўла II. І гэта, дарэчы, было зроблена яшчэ пры яго жыцці.

Не здолелі толькі зняць помнік Леніну. Паводле слоў майго суразмоўцы, людзі спрабавалі гэта зрабіць, але зверху не дазволілі.

«У многіх тут добрыя бацькоўскія дамы»

У местачковай харчовай краме разгаварыўся з маладымі прадаўцамі. Дзяўчаты, калі пачулі, што я карэспандэнт «Народнай Волі», пачалі адразу распавядаць пра жыццё сваё і ўсіх тутэйшых жыхароў. Іх праблемы мала чым адрозніваюцца ад тых, з якімі цяпер сутыкаюцца ў многіх-многіх беларускіх вёсках. Так, **Ядвіга Лукуць** перакканана, што калі б маладыя людзі маглі добра зарабляць у Сапоцкіне, то большасць з іх нікуды не з'язджала б.

– *У многіх тут добрыя бацькоўскія дамы,* – канстатуе жанчына. – *І шмат хто з моладзі хацеў бы працаваць на месцы, а даводзіцца выязджаць на заробкі.*

Што тычыцца людзей пенсіённага веку, то яны, маючы падтрымку ад дзяржавы, яшчэ вядуць сваю прыватную гаспадарку і такім чынам больш-менш зводзяць канцы з канцамі.

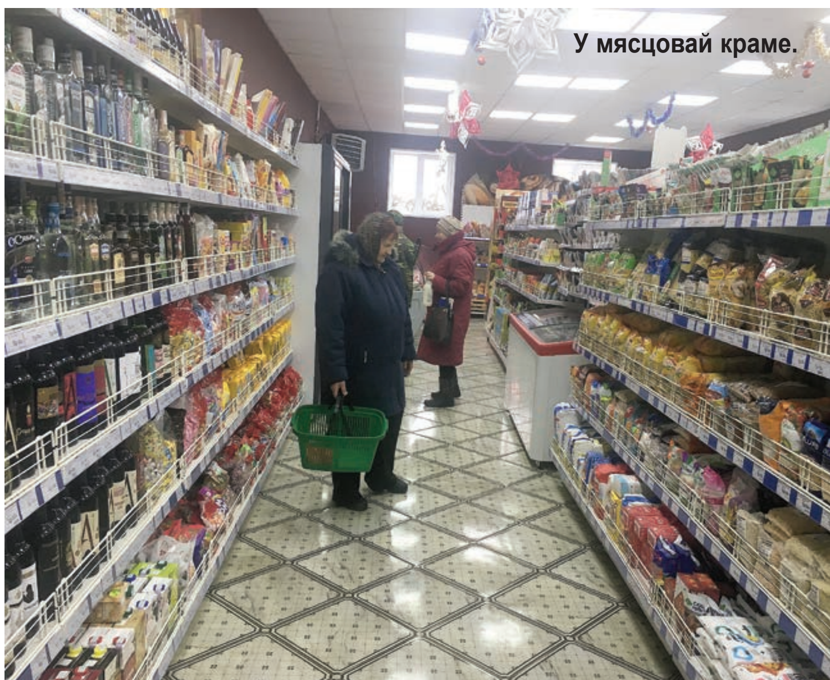
Пенсіянер **Генрых Сакалоўскі** распавядае, што напачатку людзі мелі нейкую надзею, што з развіццём Аўгустоўскага канала, які ўсяго ў некалькіх кіламетрах ад мястэчка, з'явіцца больш працоўных месцаў. Але, на жаль, спадзяванні пакуль не спраўдзіліся.

– *Пра які турызм можна казаць, калі ні ў Сапоцкіне, ні на самім Аўгустоўскім канале няма ніводнай сталоўкі, рэстарана, гатэля? Дзе людзям паесці і пераначаваць? А без гэтага турыстаў не завабіш...* – кажа спадар Сакалоўскі.

Нядаўна ў дзяржаўных сродках масавай інфармацыі з'явілася паведамленне, што ў Сапоцкіне плануюць будаваць гарналыжны курорт і пляцоўкі для гольфа. Але гэта толькі планы, да іх рэалізацыі далёка.

А пакуль у мястэчку Сапоцкін ціха, нейкіх кардынальных змен не адбываецца.

Міхал КАРНЕВІЧ.

У мясцовай краме.

...А вось бальшавіцкага ідала сапоцкінцам не ўдалося скінуць з п'едэстала.

АД РЭДАКЦЫІ

Жыць па-суседску

Чужаку – шапку ў руку, а бяседа – для суседа. Так здаўна гаварылі ў Беларусі, вызначаючы прыярытэты ў адносінах. Прычым слова *бяседа* тут трэба разумець у спаконвечным і адзіна правільным сэнсе – сяброўскае шчодрае застолле. Згадайма радкі з геніяльнай паэмы Янкі Купалы «Курган»: «*Раз бяседа вялікая ў князя была – / На пасад дачку княжну садзілі...*» Што застолле княжацкае, што сялянскае, а самым ганаровым госцем на ім быў, як правіла, сусед. Кепскім лічыўся той гаспадар, які прымаў і частаваў суседа ў запечку.

Наша суседка з таго боку, дзе заходзіць сонца, – Польшча. Ужо тысячу гадоў мы жывём з палякамі па-суседску. За гэты час бывала рознае. Два стагоддзі мы жылі ў адной дзяржаве. Наш агульны кароль і вялікі князь Стэфан Баторый жыў у сваёй рэзідэнцыі ў Гродне – горад да гэтай пары называюць каралеўскім. Беларусы і палякі ў 1410 годзе стаялі поплеч на Грунвальдскім полі і супольнымі высілкамі спынілі варожую навалу з захаду. Праз паўтара стагоддзя нашы продкі, зноў жа аб'яднаўшы сілы, змаглі адбіцца ад варожай навалы з усходу. Разам мы зведалі не толькі салодкі смак перамогі, але і горыч паражэнняў. Імперскія падзелы ірвалі на шматкі і беларускія, і польскія землі.

Поплеч стаялі мы і ў вызваленчых паўстаннях 1830 і 1863 гадоў. Поплеч беларускія і польскія паўстанцы ішлі на эшафоты і шыбеніцы. Поплеч яны апынуліся і ў вечнасці – як Кастусь Каліноўскі і Зыгмунт Серакоўскі на віленскіх Росах...

«А як жа Картуз-Бяроза і Лукішкі – польскія турмы, праз якія прайшлі многія беларускія патрыёты?» – на любой бяседзе раптам можа прагучаць падазрона цвярозы голас, правакуючы сварку. Часам і незразумела, хто сказаў і адкуль – ці то з адчыненага на вуліцу акна, ці то з цёмнай каморы, прымкнутай на засаўку. Скажа той нехта і падглядвае ў шчыліну, як павядуць сябе застольнікі. Ці не скасавурацца адзін на аднаго, ці не схопяцца за́грудкі...

Што ж, была ў нашай супольнай гісторыі і Картуз-Бяроза з Лукішкамі, няма патрэбы гэтага хаваць. Бывае, і суседзі паспрачаюцца за якую-небудзь яблыню, што расце па адзін бок плоту, а яблыкі ў траву страсае – па другі. Але спрэчкі тыя заўсёды заканчваюцца лагодай.

Музейная лагода пануе сёння і ў былых турэмных мурах Бярозы-Картузскай – у колішніх камерах можна пазнаёміцца з мірнай і ваеннай мінуўшчынай Брэстчыны. Турма, ператвораная ў музей, – вось знак даравання і добрасуседства!

Думаючы пра агульналюдскае дараванне, вялікі сын беларускай зямлі і вялікі польскі паэт Адам Міцкевіч пісаў: «*Хай душа твая ляжа, быццам сцішаны луг, / І па ім, як рака, паплыве Божы дух*». Няма пэўнасці, якую раку меў на ўвазе славуты пясняр, але адпаведная рака ў нас у наяўнасці – акурат на беларуска-польскім памежжы. Завецца яна Буг (а па-беларуску магло б гучаць *Бог*), і з часоў, калі рэкі былі адзінымі дарогамі, спалучала нашы народы, падштурхоўвала да добрасуседскай узаемнасці. Так што і Бог у нас з палякамі адзін – як у небе, так і на зямлі.

Усё пералічанае – надзейная зарука таго, што і наступную тысячу гадоў мы пражывём па-суседску лагодна, добразычліва і ўзаемазацікаўлена. Паглядаючы як мага часцей на наканаваную нам звыш drogu do wzajemności – Буг і прыгадваючы – прынагодна – яшчэ адну даўнюю беларускую прыказку: сусед суседачку клікаў на бяседачку...

ЦИФРА ДНЯ

2,5 миллиарда долларов

Польша – важный экономический партнер Беларуси. По итогам 2018 года Республика Польша стала шестым внешнеэкономическим партнером Беларуси и четвертым после России, Великобритании и Кипра инвестором в экономику нашей страны. Объем польских инвестиций превысил 445 миллионов долларов.

Товарооборот между странами в прошлом году составил 2,5 миллиарда долларов. А по итогам нынешнего, 2019-го, года, по мнению заместителя директора Департамента торговли и международного сотрудничества Министерства развития Польши **Артура Домбковского**, может выйти на рекордные цифры.

ШТРИХ

Как Беларусь торгует с Польшей

В последние годы существенно увеличился экспорт белорусских товаров в страну-соседку. И если, например, в 2015 году Беларусь поставила в Польшу товаров на 767 миллионов долларов, то в прошлом году – уже на 1 миллиард 344 миллиона.

Динамика белорусско-польской торговли товарами

Импорт из Польшу, в млн долларов
2015 год – 1086
2016 – 1254
2017 – 1339
2018 – 1206
Экспорт в Польшу:
2015 – 767
2016 – 815
2017 – 1054
2018 – 1344

Иван ШИРОКИЙ.

К СЛОВУ

Число участников выросло в 2 раза

На днях в Минске состоялся одиннадцатый по счету Форум польских инвесторов. И как отметил посол Польши в Беларуси **Артур Михальский**, число участников форума в этом году выросло в два раза – до более чем 200 человек. «*Это показатель того, как растет интерес к сотрудничеству*, – отметил дипломат. – *Не все безоблачно, некоторые польские компании сталкиваются с проблемами*». Стороны работают над их решением.

В свою очередь сопредседатель белорусско-польской комиссии по экономическому сотрудничеству, министр антимонопольного регулирования и торговли Беларуси **Владимир Колтович** заявил: «*Мы очень рады, что польские компании во все времена, несмотря на всякие экономические, политические проблемы, всегда проявляли интерес к белорусскому рынку. Несмотря на то, что Польша и Беларусь являются членами различных интеграционных объединений, я уверен, что мы можем и должны использовать эту модель для получения большей выгоды от нашего соседства. Надеюсь, что мы сделаем процесс нашего экономического роста необратимым*».

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

ПОЛЬСКАЯ МЕНШАСЦЬ У БЕЛАРУСІ: ГІСТОРЫЯ, ЛЁС, ДЗЕНЬ СЁННЯШНІ, ПРАБЛЕМЫ…

ПАМЯЦЬ

Знічы на могілках

Наведайце любыя могілкі ў Заходняй Беларусі – і абавязкова пабачыце надпісы на надмагільных помніках па-польску. Нярэдка бывае, што могілкі дзеляцца на дзве часткі – «беларускую» і «польскую»

Як некалі жылося нашым суайчыннікам у польскай дзяржаве – можна даведацца і з гістарычных даследаванняў, і з мастацкай літаратуры, напрыклад, з хрэстаматыйнай аповесці Янкі Брыля «Сірочы хлеб». Між іншым, яе аўтар як жаўнер Войска Польскага бараніў Польшчу ад гітлераўскай навалы ў безнадзейным 1939-м. Са школы помніцца, з якой удзячнасцю герой аповесці беларускі хлопчык Янусь Малец успамінаў сваю польскую настаўніцу.

Беларусы – народ удзячны. І калі нават мелі месца нейкія гістарычныя непаразуменні, то памяць пра іх развейваецца на нашым даляглядзе як дым. Таму мемарыяльныя мясціны, звязаныя з далёкім часам, набываюць ужо гістарычнае значэнне.

Адна з такіх мясцінаў – вёска Дунілавічы на Пастаўшчыне, дзе пахаваны польскія салдаты і афіцэры, удзельнікі савецка-польскай вайны 1920 года. Дарэчы, гэтыя могілкі

ў 1936 годзе наведваў тагачасны прэзідэнт Польшчы **Ігнацій Масціцкі.**

На жаль, у канцы мінулага стагоддзя дунілавіцкія могілкі неаднойчы раскопваліся «чорнымі капальнікамі». Тых капальнікаў-глумліўцаў не адразу ўдалося спыніць – ні ахоўныя шыльды, ні вартаўнікі не дапамагалі. Дарогу ў Дунілавічы аматары лёгкай спажывы забыліся толькі тады, калі мясцовыя ўлады ўзяліся за добраўпарадкаванне тэрыторыі. Іх падтрымала польская амбасада ў Беларусі, падключыліся і адпаведныя ўстановы ў Польшчы. У выніку сёння на могілкі прыемна зайсці – помнікі адрэстаўраваны, дарожкі пасыпаны драбленым каменнем.

З часам дунілавіцкія могілкі сталі месцам паломніцтва палякаў, якія прыязджаюць у Беларусь. Скажам, летась на Дзяды (агульнае для беларусаў і палякаў свята) там пабываў польскі міністр замежных спраў Яцэк Чапутовіч, які знаходзіўся ў Беларусі з афіцыйным візітам. Разам з ім могілкі наведалі амбасадар Польшчы ў Беларусі **Артур Міхальскі** і старшыня Пастаўскага райвыканкама Сяргей Чэпік. Усе яны прысутнічалі на памінальнай службе, якую адслужыў біскуп Віцебскай дыяцэзіі Алег Буткевіч.

Пасля ўскладання кветак і рытуальнага запальвання знічоў памяці польскі міністр Яцэк Чапутовіч падзякаваў прадстаўнікам беларускай улады: «*Хутка пройдзе 100 гадоў з дня заканчэння польска-савецкай вайны. Пры падтрымцы Міністэрства культуры і нацыянальнай спадчыны Польшчы нам удалося адрэстаўраваць могілкі польскіх салдат не толькі ў Дунілавічах, але і ў Докшыцах, а таксама ў вёсках Задарожжы і Язне. Дзякуй уладам Беларусі за спрыянне... Памяць пра супольнае мінулае – добры падмурак для будучыні*».

Яшчэ адзін прыклад пашанлівых адносін да супольнай гісторыі – нядаўняе перапахаванне паўстанцаў 1863 года ў Вільнюсе. Труны Кастуся Каліноўскага і Зыгмунта Сераkoўскага былі пакрыты гістарычнымі штандарамі з Пагоняй і Белым Арлом. Беларускія і польскія паўстанцы знайшлі свой апошні прытулак у адной на ўсіх капліцы на могілках Росы. У той капліцы ёсць і польскі вянок, і два беларускія – ад дзяржавы, якую прадстаўляў віцэ-прэм'ер, з чырвона-зялёнай стужкай і ад шматлікай прысутнай на цырымоніі беларускай грамады (са стужкай бел-чырвона-белай).

А знічы памяці гараць аднолькавым для ўсіх агнём…

Максім КОМЛІЧ.

АДКРЫТЫМ ТЭКСТАМ

Мечыслаў ЛЫСЫ: «Беларускім палякам трэба аб'яднацца…»

*З 2005 года ў Беларусі існуе Саюз палякаў, які афіцыйна прызнаны беларускай уладай. Даволі шматлікі, мае дзясяткі рэгіянальных аддзяленняў. Ужо сем гадоў ім кіруе выкладчык адной з мінскіх ВНУ **Мечыслаў ЛЫСЫ**, які пагадзіўся адказаць на пытанні «Народнай Волі».*

– Пане Мечыславе, дзейнасць ачоленага вамі Саюза палякаў нячаста асвятляецца ў СМІ. Чым вы займаецеся?

– У нашым статуце запісана: захаванне польскай мовы, культуры, традыцый. Гэтым і займаемся. Штогод ладзім шмат мерапрыемстваў, якія сталі ўжо традыцыйнымі. Напрыклад, вясной праводзім кірмаш «Казюкі» ў Гродне, у Слоніме – фестываль «Паланэз», які некалькі гадоў таму стаў міжнародным. У жніўні збіраемся на Міжнародны фестываль «Аўгустоўскі канал у культуры трох народаў». Я назваў толькі маштабныя, знакавыя мерапрыемствы. Праводзім таксама шмат дзіцячых конкурсаў. Вось неўзабаве, 21 снежня, будзе конкурс чытальнікаў. Абавязкова адзначаем польскія святы – Дзень незалежнасці і Дзень Канстытуцыі.

– Якія ў вас адносіны з суполкамі Анжалікі Борыс? Ці супрацоўнічаеце?

– На жаль, раскол сярод беларускіх палякаў, які адбыўся ў 2005 годзе, захоўваецца да сёння. На маю думку, кіраўнікі абедзвюх плыняў павінны пайсці насустрач адзін аднаму і зліквідаваць той раскол у бліжэйшай будучыні. Я даўно пра гэта гавару, асабліва перад з'ездамі. Мы будзем нашмат мацнейшымі, калі аб'яднаемся, у нас жа адны і тыя ж мэты. Але пані Борыс не хоча пра гэта і чуць. Па якіх прычынах – мне невядома. Мы ж заўсёды адкрыты для дыялогу, для сумеснай працы.

– Анжаліка Борыс даволі крытычна пра вас выказваецца.

– Так, на нас навешалі шмат ярлыкоў. Гэта няправільна. Скажам, я ніколі не дазваляю сабе выказванняў, якія абражаюць кагосьці, а ад Борыс мы вельмі часта чуем такое. З другога боку, можа, і добра, што няма манаполіі пэўнай арганізацыі на культурна-асветную дзейнасць. Могуць быць і некалькі суполак, але яны павінны мірна суіснаваць.

– Паводле слоў Борыс, у суполках, з якімі яна працуе, палякаў каля 12.000 чалавек. А ў вас?

– Лічбы Борыс цяжка праверыць. У нас на сённяшні дзень стаяць на ўліку ў райвыканкамах 69 аддзяленняў. Усяго недзе 5,5 тысячы чалавек.

– Ці дапускаеце вы двайное сяброўства?

– З людзьмі цяжка разабрацца. Раскол, які адбыўся, не такі відавочны ўнізе. І калі едзеш па рэгіёнах, па вёсках, то людзі не разумеюць, чаму мы падзяліліся. Да гэтага часу! Ды што ў вёсках… Да нас у Мінску прыходзяць ахвочыя ўступіць у саюз і ўпершыню даведваюцца, што існуюць яшчэ альтэрнатыўныя суполкі палякаў.

– Беларускія палякі – усё ж грамадзяне Беларусі. Ці падтрымліваюць вас беларускія ўлады?

– Без дзяржаўнай падтрымкі мы не маглі б ладзіць маштабныя мерапрыемствы. Той жа «Аўгустоўскі канал»… У нас, скажам, няма аўтобусаў, каб людзей прывезці. Але дзяржава не плаціць нам заробкі. Проста няма артыкула ў бюджэце, які дазваляў бы фінансаваць напрасткі Саюз палякаў.

– Хіба ваша пасада – гэта грамадская праца?

– Так, на рэспубліканскім узроўні гэта грамадская праца. На жыццё я зарабляю выкладаннем матэматыкі ў Інстытуце парламентарызму і прадпрымальніцтва. Праўда, там, дзе ёсць польскія дамы, атрымліваецца з грошай ад здачы іх у арэнду плаціць невялікія заробкі. Скажам, я ўзначальваю яшчэ і Мінскую абласную арганізацыю палякаў, то маю невялікі заробак за кошт таго, што вяду гаспадарчую дзейнасць і ўтрымліваю Польскі дом у Мінску. Гэтыя дамы мы ўтрымліваем самі, ні польская, ні беларуская дзяржава не дапамагаюць. Здаём свабодныя ці лішнія плошчы ў арэнду, праводзім платныя курсы польскай мовы.

– І колькі ў вас такіх польскіх дамоў?

– Дзейных – 14. Яшчэ два недабудаваныя – у Навагрудку і Ашмянах. Пакуль нам удаецца іх утрымліваць, хоць гэта даволі цяжкая справа.

– Назавіце прыклад самага плённага польска-беларускага супрацоўніцтва ў 2019 годзе.

– На маю думку, гэта прадстаўнічы Форум польскіх інвестараў, які адбыўся ў Мінску 12 снежня. У ім узялі ўдзел больш за 250 чалавек. На форуме была агучана лічба ўзаемнага тавараабароту, яна набліжаецца да 3 мільярдаў долараў. Гэтай лічбы мы ўжо калісьці дасягалі – да таго, як паўсталі праблемы ў міждзяржаўных адносінах. Цяпер мы зноў набліжаемся да таго ўзроўню. Так што рух наперад у польска-беларускіх адносінах навідавоку.

Антон ЗАГОРСКІ.

ПАЗІЦЫЯ

«Мы павінны трымацца разам»

*У першыя гады незалежнасці Беларусі Саюз палякаў быў адной з самых масавых грамадскіх арганізацый у нашай краіне – налічваў больш за 30.000 сябраў. Польская нацыянальная меншасць тады атрымала магчымасць будаваць свае школы, з беларускага бюджэту фінансавалася газета «Głos znad Niemna», што выходзіла ў Гродне. З таго часу шмат што змянілася. Сённяшняя госця «Народнай Волі» – **Анжаліка БОРЫС,** адна з актыўнейшых асоб сярод палякаў Беларусі .*

– Пані Анжаліка, пачну нашу гутарку з камплімента. Вы так выкшталцона размаўляеце па-беларуску…

– Я ж вучылася ў беларускай школе ў вёсцы Падліпкі, гэта 25 кіламетраў ад Гродна. А польскай мове мяне навучыла мая бабуля.

– Колькі чалавек на сёння ўваходзіць у суполкі палякаў, якія падзяляюць вашы погляды?

– На сённяшні дзень у іх налічваецца па ўсёй Беларусі каля 12.000 чалавек. У Мінскім рэгіёне ў нас больш за 3000 чалавек, даволі шматлікія згуртаванні ў Брэсце, Баранавічах, Барысаве, Маладзечне, Мазыры, Браславе, Магілёве, Віцебску. Толькі на Гродзеншчыне дзейнічае больш за 60 нашых суполак – у Лідзе, Ваўкавыску, Берастывіцы, Шчучыне, Навагрудку, Мастах...

– Чым гэтыя суполкі займаюцца? Улады ж вам не вельмі спрыяюць…

– Галоўнае, каб не чыніліся перашкоды. Летась па ўсёй Беларусі мы правялі 138 розных мерапрыемстваў, сёлета іх будзе больш за 170. Наша дзейнасць – гэта нядзельныя школы, догляд месцаў памяці (у тым ліку могілак), мастацкія калектывы. У нашай гродзенскай школе – 1010 вучняў. У мінулым годзе іх было каля 600, амаль удвая прырост. У Баранавічах у такой школе навучаюцца 800 дзетак, у дзвюх брэсцкіх – 900, у лідскай – 300, у ваўкавыскай – 200, у мінскай – 300, у барысаўскай – 200. Мы арганізуем іх выезд у Польшчу, ладзім розныя святы. Скажам, неўзабаве пачнецца доўгатрывалая акцыя «Святы Мікалай» – калядныя мерапрыемствы, падарункі, фестывалі, конкурсы. Толькі летась мы перадалі дзеткам каля 4000 калядных падарункаў.

– Я ведаю, што ў Гродне і Ваўкавыску існуюць дзяржаўныя школы з польскай мовай навучання. Ці задаволены вы іх дзейнасцю?

– Названыя вамі школы былі пабудаваны за грошы польскіх падаткаплацельшчыкаў у 1996-м і 1999 гадах. На жаль, сёння польская адукацыя ў Беларусі абмежавана. Летась у 13 школах Гродна дзеткі вывучалі польскую мову на факультатывах. Сёлета – толькі ў сямі школах. Улады чамусьці не хочуць, каб вялікая колькасць школьнікаў ведала польскую мову. Вось вам яскравы прыклад: у Воранаўскім раёне, дзе сярод жыхароў 83 працэнты палякаў (гэта афіцыйныя дадзеныя), польская мова прысутнічае толькі ў дзвюх школах. У самім Воранаве, дзе школьнікаў больш за 1000, польская мова не вывучаецца зусім. Летась 200 вучняў вывучалі польскую мову ў гродзенскай гімназіі №1, сёлета адміністрацыя нам паведаміла, што ўрокаў польскай у іх больш не будзе.

– Вы, мабыць, ведаеце, што не ў лепшай сітуацыі ў Гродне знаходзіцца і беларуская школа. Існуе толькі некалькі класаў.

– Гэта ненармальна. У Беларусі паўсюль павінны быць беларускамоўныя школы! Нацыянальная школа – гэта моцны чыннік самаідэнтыфікацыі. Калі яе няма, народ папросту не існуе, яго можна паварочваць куды хочаш. Сёння ў Беларусі ідзе вельмі моцная русіфікацыя, найперш праз школы, і беларусы мусяць супрацьстаяць ёй. І мы, палякі, таксама, але нам, як нацыянальнай меншасці, гэта рабіць у 100 разоў цяжэй.

– Паводле перапісу 2009 года, палякаў у Беларусі жыло каля 300.000 – на 100.000 менш, чым было зафіксавана ў 1999 годзе. Якіх вынікаў вы чакаеце ад сёлетняга перапісу?

– Да мяне ніхто з перапісчыкаў не прыходзіў і да многіх маіх сяброў таксама. Дык ці будуць вынікі перапісу праўдзівыя? Вядома ж, не. Нас гэта вельмі непакоіць.

– Гадоў дзесяць таму вы ініцыявалі выдачу карт паляка, іх ужо атрымалі больш за 100.000 грамадзян Беларусі. Да гэтых карт у беларускім грамадстве неадназначнае стаўленне.

– Карта паляка не шкодзіць Беларусі. Тыя, хто на яе прэтэндуе, мусяць у пэўнай ступені ведаць польскую мову, гісторыю, свае карані. Уладальнікі карты могуць без візы наведваць Польшчу. Што ж тут дрэннага?

– Шкада, што наша ўлада ў адказ на карту паляка не ўвяла карту беларуса – для жыхароў Беласточчыны.

– Дык хай бы ўвяла, мы пра гэта гаворым з 2008 года! І не толькі для Беласточчыны. Хай бы беларусы з усяго свету прыязджалі ў Беларусь без віз. Як прыязджаюць палякі ў Польшчу.

– Якія ўсё ж стасункі з афіцыйнымі ўладамі? З кім вы сябруеце?

– Вядома ж, пасля вядомага расколу стасункі не зусім нармальныя, але мы не выступаем супраць улад. Мы проста пільнуемся сваёй мовы, гісторыі, сваіх каранёў. Скажам, за арганізацыю ў сакавіку гэтага года гродзенскіх «Казюкоў» (ярмаркі) я была асуджана. Маўляў, несанкцыянаванае мерапрыемства. Калі нас падзялілі, шмат хто выказваў нам сваю салідарнасць, мы ўдзячны ўсім дэмакратычным сілам у Беларусі.

– Традыцыйным апірышчам польскасці ў Беларусі быў касцёл. Як вы ставіцеся да таго, што сёння ў многіх касцёлах ідуць багаслужбы па-беларуску?

– Я ўспрымаю гэта нармальна. Але ўсё ж там, дзе жыве шмат палякаў, набажэнствы могуць быць і на польскай мове. Так, польская мова захавалася ў Беларусі дзякуючы касцёлу. Але ж і касцёл таксама баранілі палякі. Скажам, я паходжу з Адэльскай парафіі, з-пад Гродна. Я там хадзіла да першай камуніі ў касцёл, з дзяцінства малілася па-польску. Малітва – духоўная справа, і нельга прымушаць людзей маліцца на іншай мове.

– За што сёння і палякі, і беларусы павінны змагацца?

–У сённяшніх умовах і палякі, і беларусы мусяць змагацца перш-наперш за сваю ідэнтычнасць. У нас адна пагроза – русіфікацыя, мы дасягальныя для штодзённай расійскай тэлепрапаганды. І мы павінны трымацца разам. З часоў Касцюшкі ў нас агульны лозунг – «За нашу і вашу свабоду!». Ён застаецца надзвычай актуальным і сёння.

Міхась СКОБЛА.

АСОБА

Ён працуе для беларусаў, для гэтага краю

*На пачатку 2000-х гадоў у касцёле Св.Міхала Арханёла ў Івянце з'явіўся пробашч – ксёндз з Польшчы **Лех Баханека.** Сёння дзякуючы ягоным намаганням Белы касцёл Івянца (так у пасёлку называюць храм) стаў не толькі рэлігійным і духоўным, але і культурным, асветніцкім і нават спартыўным цэнтрам.*

У 2016 годзе ксёндз Лех Баханека аказаўся ў спісе пробашчаў з Польшчы, якім беларускія ўлады не працягнулі тэрмін службы у нашай краіне. Такія сітуацыі і раней узнікалі ў Беларусі і, безумоўна, пакідалі непрыемны асадак, але не мелі катастрафічных наступстваў: на змену польскім святарам прыходзілі беларускія – выпускнікі духоўных семінарый Гродна і Пінска.

Аднак у 2016-м здарыўся сапраўдны скандал!

У абарону пробашча Леха Баханекі выступілі літаральна ўсе парафіяне івянецкага касцёла Св. Міхала Арханёла, узнялася хваля ў сацыяльных сетках, жорсткую пазіцыю заняў Касцёл у Беларусі. І ўлады адступілі: усіх трох польскіх ксяндзоў, якім пагражала «высылка», пакінулі ў Беларусі. Беларускі Касцёл тады падзякаваў «*органам дзяржаўнай улады за перагляд гэтай справы*». А мітрапаліт **Тадэвуш Кандрусевіч**, кажучы пра службу польскіх ксяндзоў у нашай краіне, адзначыў: «*Гэтыя святары доўга і вельмі плённа служылі вернікам Беларусі: будавалі і рамантавалі касцёлы, катэхізавалі, займаліся хрысціянскім выхаваннем дзяцей і моладзі, дабрачыннасцю і г.д. Дастаткова толькі паглядзець на касцёл Св. Міхала Арханёла ў Івянцы, які дзякуючы намаганням айца Леха Баханекі са знішчанага паўстаў нанова як шэдэўр сакральнай архітэктуры!*»

Сёння Белы касцёл Івянца па-ранейшаму адно з самых прыгожых месцаў пасёлка, якое прыцягвае да сябе не толькі веруючых католікаў. Турыстычная кампанія «Краіна замкаў», напрыклад, распрацавала экскурсійны маршрут, які пралягае праз Івянец, з абавязковым наведваннем касцёла Св. Міхала Арханёла .

– *Вельмі прыемна, што ў плане турызму ёсць што паказаць у Івянцы*, – кажа дырэктар «Краіны Замкаў» **Алесь Варыкіш**. – *Там добры музей традыцыйнай культуры, але, каб зацікавіць турыстаў, гэтага малавата. А дзякуючы намаганням ксяндза Леха ў пасёлку з'явіўся цэлы касцельны комплекс. Я лічу, што ўнёсак у гісторыю Беларусі, гісторыю Івянца гэтага ксяндза-паляка проста ўнікальны.*

Па-першае, заўважае кіраўнік «Краіны замкаў», у Івянцы быў поўнасцю адноўлены касцёл Св. Міхала Арханёла, які ў савецкія часы ператварыўся ў засолачны цэх загатканторы. Сёння гэта адзін з прыгажэйшых помнікаў віленскага барока ў Беларусі. Акрамя таго, дзякуючы пробашчу быў адноўлены кляштар і яшчэ адзін касцёл Івянца – касцёла Св. Аляксея, а таксама касцёл Св. Юрыя ў вёсцы Пяршаі, які доўгі час з'яўляўся праблемным даўгабудам.

«*Гэта што тычыцца аднаўлення храмаў – нашай культурнай спадчыны*, – адзначае Алесь Варыкіш. – *Але ж гэтым дзейнасць ксяндза Леха не абмяжоўваецца. Ён рэалізуе вельмі крутыя маладзёжныя праекты: адкрыў пры касцёле гурток скаўтаў, куды запісана больш за 100 чалавек, арганізаваў музычны фестываль – такіх ў Беларусі адзінкі. А сацыяльныя праекты, якія накіраваны на дзяцей і на пажылых людзей сталага веку! Прычым не магу не адзначыць, што не толькі служба ў касцёле вядзецца па-беларуску, рабочая мова ўсіх мерапрыемстваў і праектаў, якія тут адбываюцца, – беларуская.*

Пералічваць справы, якія рэалізоўвае польскі святар для беларусаў, можна доўга, але галоўнае: усё, што робіць ксёндз Лех, ён робіць з душой. «*Ксёндз Лех – вельмі пазітыўны і канструктыўны чалавек*, – зазначае Алесь. – *Нягледзячы на тое, што ён паляк па нацыянальнасці, ён працуе для беларусаў, для гэтага краю…*»

А вось што кажуць пра свайго пробашча вернікі:

– *У мяне адчуванне, што колькі ёсць касцёл у Івянцы, столькі тут і ксёндз Лех знаходзіцца,* – кажа парафіянка Вольга. – *Ён аднавіў касцёл, пабудаваў побач з ім кляштар, дзе жывуць манахі і яго памагатыя. Але не толькі рэлігійнымі справамі заняты наш пробашч, адчуванне, што вакол яго віруе жыццё пасёлка.*

Некалькі гадоў пры касцёле працуе кафэ «У францішканаў». Утульнае месца, дзе гатуюць вельмі смачную каву і дзе няма алкаголю. Тут можна святкаваць дні народзінаў, збірацца добрай кампаніяй…

А як ксяндза Леха любяць дзеці! Ён жа з дзецьмі і летнікі ладзіць, і велапрабегі, спартыўную пляцоўку побач з касцёлам пабудаваў, там дзеці і ў футбол могуць паганяць, і ў баскетбол пагуляць, а не цягацца без справы па пасёлку. Каля касцёла ёсць невялікі заапарк, малыя з бацькамі прыходзяць пакарміць трусоў, авечак, коніка…

Кожную нядзелю ў 10 раніцы ксёндз Лех вядзе службу для дзетак па-беларуску. Вучыць усіх вернікаў толькі добраму: любіць бога, паважаць бацькоў і навакольных, дбаць пра сваю краіну, паводзіць сябе хораша!

Сам ксёндз Лех Баханека не любіць расказваць пра свае справы. Што і нядзіўна: яны і так навідавоку.

Марыя ЭЙСМАНТ.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 16 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20,08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15, 23.50 «Зона Х. Криминальные новости».
09.10 «Главный эфир».
10.20 «Навіны надвор'я».
10.45, 12.10, 18.35, 19.20 **«Крепостная».** Сериал.
13.05, 15.25 **«После многих бед».** Сериал.
15.15, 18.00 «Новости региона».
17.05 «Белорусское времечко».
21.00 «Панорама».
21.50 **«След».** Сериал.
23.30 «Арена».
00.15 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Включайся!».
09.00, 18.30 «Тэлебарометр».
09.05, 20.05 «Понять. Простить». Док.сериал.
10.20 «Копейка в копейку».
11.00 «Камень, ножницы, бумага».
11.35 «До свидания».
12.50 **«Пережить Рождество».** Х/ф.
14.25 «Черепашки-ниндзя». Мультсериал.
15.10 «Лунный флаг». Мультфильм.
16.45 **«Повелитель стихий».** Х/ф.
19.15 «Суперлото».
21.10 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
21.20 «Папа попал».
22.55 «Иди сюда и танцуй».
23.00 «Орел и решка. Перезагрузка».
00.00 **«Самара».** Сериал.

Беларусь 3

07.00 «Дабраранак».
07.35 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 20.35 «Гэты дзень».
08.30 «Нацыянальны хіт-парад».
09.25, 16.25 **«Дажывём да панядзелка».** М/ф.
11.35 «Наперад у мінулае».
12.20, 18.10 «Георгій Жукаў. Пастка для камкора».
12.45, 21.05 «Кіно маёй краіны».
13.25, 21.45 **«Гадзіннік спыніўся апоўначы».** М/ф.
15.05 «Артэфакты».
15.30 «Час кіно».
15.45 «Лехаім! За жыццё!».
18.35 «Пётр Ялфімаў. «Незабыўнае».
20.40 «Калыханка».
23.25 «Тэатр у дэталях».

Беларусь 5

07.00 «Азбука спорта».
07.10 Хоккей. Чемпионат мира.
09.05 «Итоги недели».
09.50 Биатлон. Кубок мира.
10.50 «Большой спорт».
11.35, 22.55 Футбол. Чемпионат Англии.
13.30 «Пит-стоп».
14.00, 15.00 Футбол. Лига чемпионов УЕФА.
14.30 «Игры «на вырост».
15.30 Настольный теннис.
19.40 «Вот это спорт!».
19.50 Гандбол. SEHA-Газпром лига. «Загреб» (Хорватия) – БГК им.Мешкова (Беларусь) (в перерыве – «Спорт-центр»).
21.30 «Фактор силы».
22.00 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.

ОНТ

06.00, 07.05, 08.05 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
09.10 «Контуры».
10.00 «Жить здорово!».
11.10 **«Есенин».** Сериал.
12.05 «Модный приговор».
13.10 **«Вербное воскресенье».** Сериал.
15.05 «Давай поженимся!».
16.20, 00.20 «Мужское/женское».
17.20, 18.20, 23.10 «На самом деле».
18.50 «Удача в придачу!» с «Евроопт». Дневник.
18.55 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.10 **«Нюхач».** Сериал.

РТР-Беларусь

07.00 «Новое утро».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.45 «Наше дело».
13.00 «В людях».
13.35 «Плюс-минус».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 22.25, 23.10 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 **«Тайны следствия – 19».** Сериал.
00.25 «Вечер».

НТВ-Беларусь

06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Спорт-микс».
06.25 «50 рецептов первого».
07.10 «Здоровье».
08.05 **«Кодекс чести».** Сериал.
10.20 «Жди меня».
11.15 «Ты не поверишь!».
11.55 **«Под прикрытием».** Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
14.00 «Прокурорская проверка».
15.10, 16.30 **«Морские дьяволы. Смерч».** Сериал.
16.25, 19.40, 23.20 «Сегодня. Главное».
17.45 «ДНК».
19.55 **«Пес».** Сериал.
20.55, 22.25 **«Гений».** Сериал.
22.00 «ЧП.by».
23.35 **«Версия».** Сериал.

СТВ

06.00, 06.40, 07.45 «Утро СТВ».
06.30, 07.30, 08.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
08.40 «Неделя».
09.45, 23.00 «Загадки человечества».
10.40 **«NEXT-2».** Сериал.
12.20, 15.40 «Водить по-русски».
12.40, 21.20, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
13.45, 20.30 «Невероятно интересные истории».
14.45, 02.05 «Как устроен мир».
15.50, 16.50 **«Никонов и Ко».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
20.15 «Минщина».
22.05 «Смотреть всем!».
00.35 «Минтранс».
01.20 «Самая полезная программа».

Мир

06.20 «Наше кино. История большой любви».
06.00, 10.10 **«Гардемарины, вперед!».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.45 «Новости».
13.15 «Дела судебные. Деньги верните!».
14.10 «Дела судебные. Битва за будущее».
15.05 «Дела судебные. Новые истории».
16.15, 19.25 **«Возвращение Мухтара – 2».** Сериал.
19.55 «Игра в кино».
20.45 «Всемирные игры разума».
21.20, 00.00 **«Напарницы».** Сериал.
00.35 «Такому мама не научит».
01.00 «Третий лишний».
01.50 «Охотники за привидениями».
02.20 «Отпуск без путевки».
03.10 «Vanessa Paradis: Une nuit a Versailles».
04.45 «Вкус по карману».
05.20 «Азбука здоровья».

Россия Культура

06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.40 «Новости культуры».
06.35 «Пешком…».
07.05 «Передвижники. Абрам Архипов».
07.35 **«Ошибка инженера Кочина».** Х/ф.
09.20 «Цвет времени».
09.30 «Другие Романовы».
10.15 «Наблюдатель».
11.10, 01.25 «ХХ век».
12.20, 18.15, 00.45 «Власть факта».
13.00 «Провинциальные музеи России».
13.25 «Линия жизни».
14.30 «Энциклопедия загадок».
15.10 «Новости. Подробно. Арт».
15.25 «Агора».
16.30 «Красивая планета».
16.45 «Русские в мировой культуре».
17.25 «Исторические концерты».
19.00 «Уроки русского. Чтения».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Правила жизни».
20.30 «Спокойной ночи, малыши!».
20.45 «Ступени цивилизации».
21.40 «Сати. Нескучная классика…».
22.25 **«Людмила Гурченко».** Сериал.
23.10 «Неслыханное кощунство!».
00.00 «Андрей Зализняк. Лингвистический детектив».
02.30 «Итальянское счастье».

Белсат

07.00, 21.00, 00.50 «Аб'ектыў».
07.15 «ПраСвет».
07.55 «Забароненая песня Курдыстана». Рэпартаж.
08.20 «Эксперт».
08.40 «Мова нанова».
09.00 «Хай так TV».
09.30 «Маю права».
09.50 «Вечаровы шпіль».
10.10 «Кожны з нас».
11.10 «Гісторыя пад знакам «Пагоні».
11.20 «Зямля прасветленых». Д/ф.
12.45 **«Quo Vadis».** Серыял.
13.35 **«Эва».** М/ф.
15.20 **«Надзея на брамніка».** М/ф.
16.55 «Каханне і секс у Японіі». Д/ф.
17.55 «Intermarium»: «КПЗБ – няпростая гісторыя з трагічным фіналам».
18.50, 01.30 «Загадкі беларускай гісторыі»: «Браслаў – фарпост першай беларускай дзяржавы».
19.05, 01.45 «Асабісты капітал».
19.30 «Вось так».
20.00, 23.50 «Студыя «Белсат».
21.20, 01.10 «Размова дня».
21.35 «Кінаклуб»: «Жыццё ў акварыуме».
21.45 **«Жыццё ў акварыуме».** М/ф.

ВТОРНИК, 17 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15, 00.10 «Зона Х».
09.10, 22.10 **«След».** Сериал.
10.55, 12.10, 18.35, 19.20 **«Крепостная».** Сериал.
13.05 «Детский доктор».
13.40, 15.25 **«Восток-Запад – 2».** Сериал.
15.15, 18.00 «Новости региона».
17.05 «Белорусское времечко».
21.00 «Панорама».
21.50 «Специальный репортаж».
23.50 «Сфера интересов».
00.35 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Включайся!».
09.00, 18.00 «Тэлебарометр».
09.05, 19.55 «Понять. Простить». Док. сериал.
09.45, 20.35 «Семейные истории». Док. сериал.
10.25, 22.45 «Экстрасенсы-детективы».
11.25, 18.05 **«Косатка».** Сериал.
13.20, 23.45 **«Самара».** Сериал.
14.15 «Подиум».
15.20 «Черепашки-ниндзя». Мультсериал.
15.40 «Ничего себе ньюз».
15.45 «Пин_код».
16.40 «Кто я?».
16.55 «Свадебный размер».
21.10 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
21.15 «Свадьба вслепую».

Беларусь 3

07.00 «Дабраранак».
07.35 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 20.35 «Гэты дзень».
08.30, 18.20 **«Снайпер. Зброя помсты».** Серыял.
09.20, 16.15 **«Анастасия Слуцкая».** М/ф.
10.50 «Майстры і куміры».
11.45 «Архітэктура Беларусі».
12.20, 17.50 «Прыём па-беларуску. За кулісамі афіцыйнага візіту».
12.45, 21.05 **«Дзяржаўная граніца».** Серыял.
14.30 «Запіскі на палях».
15.00 «Спявая Беларусь».
15.50 «Камертон».
19.05 «Майстэрня. Гісторыя аднаго мастака».
19.30 «Ваша лато», «Пяцёрачка».
20.00 «Суразмоўцы».
20.40 «Калыханка».
22.55 «Яўген Глебаў. Музыка да кінафільмаў». Канцэрт.

Беларусь 5

07.00 «Азбука спорта».
07.10 Футбол. Чемпионат Португалии.
09.10 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
10.05 Настольный теннис. Мировой тур. Гранд-финал.
14.10, 17.35 Биатлон. Кубок мира.
15.40 Хоккей. Чемпионат мира.
18.30 «Овертайм. КХЛ».
19.00 Хоккей. КХЛ. «Динамо-Минск»– «Локомотив» (Ярославль) (в перерывах – «Овертайм. КХЛ»).
21.45 «Спорт-центр».
21.55 «Спорт-кадр».
22.25 Волейбол. Кубок ЕКВ. Мужчины. 1/16 финала. Ответный матч. «Шахтер» (Беларусь) – «Франкфурт» (Германия).
00.30 Футбол. Клубный чемпионат мира. ½ финала.

ОНТ

06.00, 07.10, 08.10 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
07.05, 08.05 «Тревожная кнопка».
09.10 «Теория заговора».
09.55 «Жить здорово!».
11.10 **«Есенин».** Сериал.
12.15, 13.10 **«Счастливчик Пашка».** Сериал.
14.25 «Давай поженимся!».
15.25, 16.20, 00.20 «Мужское/женское».
16.45, 23.10 «На самом деле».
18.20 «Удача в придачу!» с «Евроопт».
19.05 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.10 **«Нюхач».** Сериал.

РТР-Беларусь

07.00 «Новое утро».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 22.25, 23.10 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 **«Тайны следствия – 19».** Сериал.
00.25 «Вечер».

НТВ-Беларусь

06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Спорт-микс».
06.25 «50 рецептов первого».
07.10 «Еда живая и мертвая».
08.05, 10.20 **«Кодекс чести».** Сериал.
09.35, 22.00 «ЧП.by».
10.55 **«Под прикрытием».** Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
14.00 «Прокурорская проверка».
15.10, 16.30 **«Морские дьяволы. Смерч».** Сериал.
16.25, 19.40, 23.20 «Сегодня. Главное».
17.45 «ДНК».
19.55 **«Пес».** Сериал.
20.55, 22.25 **«Гений».** Сериал.
23.35 **«Версия».** Сериал.

СТВ

06.00, 06.40, 07.45, 08.40 «Утро СТВ».
06.30, 07.30, 08.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
09.00, 23.00 «Загадки человечества».
10.40 **«NEXT-2».** Сериал.
12.15, 15.35 «Водить по-русски».
12.40, 21.20, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
13.45, 20.30, 01.20 «Невероятно интересные истории».
14.40, 00.35 «Как устроен мир».
15.50, 16.50 **«Никонов и Ко».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
20.15 «Минщина».
22.00 «Добро пожаловаться!».

Мир

06.00, 10.10 **«Гаишники-2».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.45 «Новости».
13.15 «Дела судебные. Деньги верните!».
14.10 «Дела судебные. Битва за будущее».
15.05 «Дела судебные. Новые истории».
16.15, 19.25 **«Возвращение Мухтара – 2».** Сериал.
19.55 «Игра в кино».
20.45 «Всемирные игры разума».
21.30, 00.00 **«Напарницы».** Сериал.
00.35 «Такому мама не научит».
01.00 «Третий лишний».
01.50 «Охотники за привидениями».
02.20 «Отпуск без путевки».
03.10 «Robbie Williams: One night at the Palladium».
04.45 «Вкус по карману».
05.10 «Азбука здоровья».

Россия Культура

06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.40 «Новости культуры».
06.35 «Пешком…».
07.05, 20.05 «Правила жизни».
07.35, 14.05 «Как климат изменил ход истории».
08.30 «Легенды мирового кино».
08.55, 02.40 «Красивая планета».
09.10, 22.25 **«Людмила Гурченко».** Сериал.
10.15 «Наблюдатель».
11.10, 01.25 «ХХ век».
12.25 «Цвет времени».
12.35, 18.15, 00.40 «Тем временем. Смыслы».
13.20 «Провинциальные музеи России».
13.50 «Первые в мире».
15.10 «Новости. Подробно. Книги».
15.25 «Пятое измерение».
15.55 «Белая студия».
16.40 «Русские в мировой культуре».
17.25 «Исторические концерты».
19.00 «Уроки русского. Чтения».
19.45 «Главная роль».
20.30 «Спокойной ночи, малыши!».
20.45 «Ступени цивилизации».
21.40 «Искусственный отбор».
23.10 «Неслыханное кощунство!».
00.00 «Каждому свое небо».

Белсат

07.00, 13.10, 20.00, 00.25 «Студыя «Белсат».
08.00, 14.10, 21.00, 01.25 «Аб'ектыў».
08.20, 14.30, 21.20, 01.45 «Размова дня».
08.35, 14.45 «Загадкі беларускай гісторыі»: «Браслаў – фарпост першай беларускай дзяржавы».
08.50, 15.05 «Асабісты капітал».
09.15 **«Ранча».** Серыял.
10.05 «Невядомая Беларусь»: «Станіслаў Шушкевіч». Д/ф.
10.50 «Belsat Music LIVE».
11.35 «Прыступкі да свабоды». Рэпартаж.
11.55 **«Пыха».** М/ф.
15.25 **«Дарогі свабоды».** Серыял.
16.20 «Зямля прасветленых». Д/ф.
17.45 «Невядомая Беларусь»: «Заходнікі». Д/ф.
18.25 «Вечаровы шпіль».
18.45, 02.05 «Над Нёмнам».
19.05, 02.20 «Беларускі свет».
19.30 «Вось так».
21.35 **«Карона каралёў».** Серыял.
22.30 «Intermarium»: «КПЗБ – няпростая гісторыя з трагічным фіналам».
23.25 «Каханне і секс у Японіі». Д/ф.

СРЕДА, 18 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15, 00.05 «Зона Х. Криминальные новости».
09.10, 22.05 **«След».** Сериал.
10.50, 12.10, 18.35, 19.20 **«Крепостная».** Сериал.
13.05 «Детский доктор».
13.40 **«Восток-Запад – 2».**Сериал.
14.35, 15.25 **«Ветреная женщина».** Сериал.
15.15, 18.00 «Новости региона».
17.05 «Белорусское времечко».
21.00 «Панорама».
21.50 «На контроле президента».
23.45 «Сфера интересов».
00.30 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Включайся!».
09.00, 18.00 «Тэлебарометр».
09.05, 20.05 «Слепая». Док.сериал.
10.15, 23.15 «Экстрасенсы-детективы».
11.15, 18.05 **«Косатка».** Сериал.
13.10, 00.20 **«Самара».** Сериал.
14.10 «Подиум».
15.15 «Черепашки-ниндзя». Мультсериал.
15.40 «Ничего себе ньюз».
15.45 «Пин_код».
16.40 «Кто я?».
16.55 «Свадебный размер».
21.10 «Спортлото 5 из 36», «КЕНО».
21.15 «Супержена».
22.15 «Третий лишний».

Беларусь 3

07.00 «Дабраранак».
07.35 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 12.20, 20.35 «Гэты дзень».
08.30, 18.05 **«Снайпер. Зброя помсты».** Серыял.
09.20, 16.05 **«Калі дрэвы былі вялікія».** М/ф.
10.50 «Майстры і куміры».
11.45 «Архітэктура Беларусі».
12.25, 17.35 «Кірыл Мазураў. Непакорны беларус».
12.50, 21.05 **«Дзяржаўная граніца».** Серыял.
14.40 «Запіскі на палях».
15.10 «Спявае Беларусь».
18.55 «Майстэрня. Гісторыя аднаго мастака».
19.20 «Анталогія «Славянскага базару».
20.40 «Калыханка».
22.55 «Тэатр у дэталях».

Беларусь 5

06.25, 00.05 Футбол. Клубный чемпионат мира. ½ финала.
08.10 Хоккей. КХЛ.
10.05 Волейбол. Кубок ЕКВ.
12.10 Настольный теннис. Мировой тур. Гранд-финал.
16.15 Биатлон. Кубок мира.
17.40 «Козел про футбол».
18.00 «Огневой рубеж».
18.30 «Овертайм. КХЛ».
19.00 Хоккей. КХЛ. «Динамо-Минск» – ХК «Сочи» (в перерывах – «Овертайм. КХЛ»).
21.45 «Спорт-центр».
21.55 «Слэм-данк».
22.25 Баскетбол. Кубок ФИБА. 2-й групповой этап. «Цмокі-Мінск» (Беларусь) – «Клуж» (Румыния).

ОНТ

06.00, 07.05, 08.05 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
09.10 «Теория заговора».
09.55 «Жить здорово!».
11.10 **«Есенин».** Сериал.
12.05 «Модный приговор».
13.10 **«Счастливчик Пашка».** Сериал.
15.05 «Давай поженимся!».
16.20, 00.20 «Мужское/Женское».
17.20, 18.20, 23.10 «На самом деле».
19.00 «Объективно».
20.00 «Время».
21.10 **«Нюхач».** Сериал.

РТР-Беларусь

07.00 «Новое утро».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 22.25, 23.10 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 **«Тайны следствия – 19».** Сериал.
00.25 «Вечер».

НТВ-Беларусь

06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.15 «Спорт-микс».
06.25 «50 рецептов первого».
07.10 «Поедем, поедим!».
08.05, 10.20 **«Кодекс чести».** Сериал.
09.35, 22.00 «ЧП.by».
10.55 **«Под прикрытием».** Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
14.00 «Прокурорская проверка».
15.10, 16.30 **«Морские дьяволы. Смерч».** Сериал.
16.25, 19.40, 23.20 «Сегодня. Главное».
17.45 «ДНК».
19.55 **«Пес».** Сериал.
20.55, 22.25 **«Гений».** Сериал.
23.35 **«Версия».** Сериал.

СТВ

06.00, 06.40, 07.45, 08.40 «Утро СТВ».
06.30, 07.30, 08.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
09.00, 23.00 «Загадки человечества».
10.40 **«NEXT-2».** Сериал.
12.15, 15.35 «Водить по-русски».
12.40, 21.15, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
13.45, 01.20 «Невероятно интересные истории».
14.40, 00.30 «Как устроен мир».
15.45, 16.50 **«Никонов и Ко».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
20.15 «Минщина».
20.30 «В обстановке мира».
22.00 «Смотреть всем!».
02.05 «Документальный проект».

Мир

06.00, 10.10 **«Гаишники-2».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.45 «Новости».
13.15 «Дела судебные. Деньги верните!».
14.10 «Дела судебные. Битва за будущее».
15.05 «Дела судебные. Новые истории».
16.15, 19.25 **«Возвращение Мухтара – 2».** Сериал.
19.55 «Игра в кино».
20.45 «Всемирные игры разума».
21.30 **«Напарницы».** Сериал.
00.00 «Зеленая папка президента – 3».
01.00 «Третий лишний».
01.55 «Охотники за привидениями».
02.25 «Отпуск без путевки».
03.15 «Pink: The Truth About Love Tour. Live from Melbourne».
05.00 «Вкус по карману».
05.25 «Здоровье».

Россия Культура

06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.40 «Новости культуры».
06.35 «Пешком…».
07.05, 20.05 «Правила жизни».
07.35, 14.05 «Как климат изменил ход истории».
08.30 «Легенды мирового кино».
08.55, 12.15, 17.10 «Красивая планета».
09.10, 22.25 **«Людмила Гурченко».** Сериал.
10.15 «Наблюдатель».
11.10, 01.30 «ХХ век».
12.35, 18.15, 00.45 «Что делать?».
13.20 «Искусственный отбор».
15.10 «Новости. Подробно. Кино».
15.25 «Библейский сюжет».
15.55 «Сати. Нескучная классика…».
16.40 «Запечатленное время».
17.25 «Исторические концерты».
19.00 «Уроки русского. Чтения».
19.45 «Главная роль».
20.30 «Спокойной ночи, малыши!».
20.45 «Ступени цивилизации».
21.40 «Абсолютный слух».
23.10 «Неслыханное кощунство!».
00.00 «Вернуться в Сорренто».
02.35 «Pro memoria».

Белсат

07.00, 13.00, 20.00, 23.10 «Студыя «Белсат».
08.00, 14.00, 21.00, 00.05 «Аб'ектыў».
08.20, 14.20, 21.20, 00.25 «Размова дня».
08.35 «Над Нёмнам».
08.55, 14.40 «Беларускі свет».
09.15 **«Ранча».** Серыял.
10.05 «Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча».
10.30, 15.55 «Зроблена ў СССР». Д/ф.
11.25 **«Клуб».** М/ф.
15.00 **«Карона каралёў».** Серыял.
16.50 «Intermarium»: «КПЗБ – няпростая гісторыя з трагічным фіналам».
17.40 «Кожны з нас».
18.40, 00.45 «Хай так TV».
19.05, 01.10 «Маю права».
19.30 «Вось так».
21.35 **«Ваенныя дзяўчаты».** Серыял.
22.20 **«Пракурор».** Серыял.

ЧЕТВЕРГ, 19 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15, 00.10 «Зона Х. Криминальная хроника».
08.50 Слово Митрополита Павла на День Святителя Николая Чудотворца.
09.10, 22.10 **«След».** Сериал.
10.50, 12.10, 18.35, 19.20 **«Крепостная».** С.
13.05 «Детский доктор».
13.40, 15.25 **«Ветреная женщина».** С.
15.15, 18.00 «Новости региона».
17.05 «Белорусское времечко».
21.00 «Панорама».
21.50 «Поколение.by».
23.50 «Сфера интересов».
00.35 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Включайся!».
09.00, 18.00 «Тэлебарометр».
09.05, 20.05 «Слепая». Док.сериал.
10.15, 23.00 «Экстрасенсы-детективы».
11.15, 18.05 **«Косатка».** Сериал.
13.15, 00.05 **«Самара».** Сериал.
14.10 «Верю не верю».
15.15 «Черепашки-ниндзя». Мультсериал.
15.40 «Ничего себе ньюз».
15.45 «Пин_код».
16.40 «Кто я?».
16.55 «Свадебный размер».
21.10 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
21.15 «Любовь на выживание».

Беларусь 3

07.00 «Дабраранак».
07.35 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 12.20, 20.35 «Гэты дзень».
08.30, 18.05 **«Снайпер. Зброя помсты».** Серыял.
09.25, 16.00 **«Дочкі-маці».** М/ф.
11.05 «Майстры і куміры».
12.25, 17.35 «Кірыл Мазураў. Непакорны беларус».
12.50, 21.05 **«Дзяржаўная граніца».** Серыял.
14.40 «Запіскі на палях».
15.10 «Я хачу гэта ўбачыць!».
18.55 «Майстэрня. Гісторыя аднаго мастака».
19.20 «Славянскі базар у Віцебску – 2018».
20.40 «Калыханка».
22.55 «Тэатр у дэталях».

Беларусь 5

07.00 «Азбука спорта».
07.10 Футбол. Клубный чемпионат мира. ½ финала.
09.05 Хоккей. КХЛ.
11.05 «Слэм-данк».
11.35 Баскетбол. Кубок ФИБА.
13.20 «Вот это спорт!».
13.30 Футбол. Лига чемпионов УЕФА.
15.30 «Огневой рубеж».
16.05, 22.40 Биатлон. Кубок мира. Ле-Гран-Борнан. Спринт. Мужчины.
17.30 Художественная гимнастика. Baby Cup.
19.20 Хоккей. Чемпионат Беларуси. «Неман» (Гродно) – ХК «Гомель» (в перерывах – «Спорт-центр»).
21.40 «Овертайм».
22.10 «На пути к Токио – 2020». Видеожурнал.

ОНТ

06.00, 07.10, 08.10 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
07.05, 08.05 «Тревожная кнопка».
09.10 «Теория заговора».
09.55 «Жить здорово!».
11.10 **«Есенин».** Сериал.
12.05 «Модный приговор».
13.10 **«Счастливчик Пашка».** Сериал.
15.05 «Давай поженимся!».
16.20, 00.50 «Мужское/женское».
17.20, 18.20, 23.40 «На самом деле».
18.50 «Удача в придачу!». Дневник.
18.55 «Пусть говорят».
20.00 «Время».
21.10 «Марков. Ничего личного».
21.40 **«Нюхач».** Сериал.

РТР-Беларусь

07.00 «Новое утро».
11.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 17.00, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.00 Большая пресс-конференция Президента Российской Федерации Владимира Путина.
17.10 «60 минут».
18.50 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 **«Тайны следствия – 19».** Сериал.
22.25, 23.10 «Вечер».

НТВ-Беларусь

06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Спорт-микс».
06.25 «50 рецептов первого».
07.10 «Чудо техники».
08.05, 10.20 **«Кодекс чести».** Сериал.
09.35, 22.00 «ЧП.by».
10.50 **«Под прикрытием».** Сериал.
13.50 «Прокурорская проверка».
15.00, 16.30 **«Морские дьяволы. Смерч».** С.
16.25, 19.40, 23.20 «Сегодня. Главное».
17.55 «ДНК».
19.55 **«Пес».** Сериал.
20.55, 22.25 **«Гений».** Сериал.
23.35 **«Версия».** Сериал.

СТВ

06.00, 06.40, 07.45, 08.40 «Утро СТВ».
06.30, 07.30, 08.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
09.00, 23.00 «Загадки человечества».
10.40 **«NEXT-3».** Сериал.
12.15, 15.35 «Водить по-русски».
12.40, 21.40, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
13.45, 20.50, 01.15 «Невероятно интересные истории».
14.35, 00.30 «Как устроен мир».
15.45, 16.50 **«Никонов и Ко».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
20.15 «Минщина».
20.30 «Специальный репортаж СТВ».
01.55 «Документальный проект».

Мир

06.00, 10.10 **«Гаишники-2».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.45 «Новости».
13.15 «Дела судебные. Деньги верните!».
14.10 «Дела судебные. Битва за будущее».
15.05 «Дела судебные. Новые истории».
16.15, 19.25 **«Возвращение Мухтара – 2».** С.
19.55 «Игра в кино».
20.45 «Всемирные игры разума».
21.30 **«Напарницы».** Сериал.
00.00 «Ночной экспресс».
01.00 «Третий лишний».
01.55 «Охотники за привидениями».
02.25 «Отпуск без путевки».
03.15 «Lenny Kravitz: iTunes festival London».
05.00 «Вкус по карману».
05.25 «Здоровье».

Россия Культура

06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.40 «Новости культуры».
06.35 «Святитель Николай. Чтоб печаль превратилась в радость».
07.05, 20.05 «Правила жизни».
07.35, 14.05 «Пастер и Кох: битва гигантов в мире микробов».
08.30 «Легенды мирового кино».
09.00 «Цвет времени».
09.10, 22.25 **«Людмила Гурченко».** Сериал.
10.15 «Наблюдатель».
11.10, 01.25 «ХХ век».
12.35, 18.45, 00.40 «Игра в бисер».
13.20 «Абсолютный слух».
15.10 «Новости. Подробно. Театр».
15.25 «Пряничный домик».
15.55 «2 Верник 2».
16.45 «Запечатленное время».
17.15 «Красивая планета».
17.30 «Исторические концерты».
18.20 «Роман в камне».
19.45 «Главная роль».
20.30 «Спокойной ночи, малыши!».
20.45 «Ступени цивилизации».
21.40 «Энигма. Леон Ботстайн».
23.10 «Неслыханное кощунство!».
00.00 «Валькирия Сергея Эйзенштейна».

Белсат

07.00, 13.05, 20.00, 23.25 «Студыя «Белсат».
08.00, 14.05, 21.00, 00.25 «Аб'ектыў».
08.20, 14.30, 21.20, 00.45 «Размова дня».
08.35, 14.45 «Хай так TV».
09.00, 15.10 «Маю права».
09.25 **«Ранча».** Серыял.
10.15, 16.20 «Беларускі свет».
10.35 **«Карона каралёў».** Серыял.
11.30 «Кожны з нас».
12.25 «Вечаровы шпіль».
12.45 «Асабісты капітал».
15.30 **«Ваенныя дзяўчаты».** Серыял.
16.40 «Эксперт».
17.00 **«Клуб».** М/ф.
18.35, 01.05 «Вяскоўцы».
19.05, 01.35 «Давайце разбірацца».
19.30 «Вось так».
21.40 **«Камісія забойстваў».** Серыял.
22.30 «Невядомая Беларусь»: «Амерыканка. All included». Д/ф.

ПЯТНИЦА, 20 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 «Доброе утро, Беларусь!».
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 «Новости».
07.05, 08.05 «Новости экономики».
07.10, 08.10, 18.15 «Зона Х. Криминальная хроника».
09.10 **«След».** Сериал.
10.55, 12.10, 18.45, 19.20 **«Крепостная».** Сериал.
13.05 «Детский доктор».
13.40, 15.25, 17.05 **«Ветреная женщина».** Сериал.
15.15, 18.00 «Новости региона».
21.00 «Панорама».
21.50 «Клуб редакторов».
22.30 **«Где-то на краю света».** Сериал.
01.55 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Включайся!».
09.00, 18.00 «Телебарометр».
09.05, 20.05 «Слепая». Док.сериал.
10.05 «Человек-невидимка».
11.10, 18.05 **«Косатка».** Сериал.
13.05 **«Самара».** Сериал.
14.05 «Секретный миллионер».
15.20 «Черепашки-ниндзя». Мультсериал.
15.40 «Ничего себе ньюз».
15.45 «Пин_код».
16.40 «Кто я?».
16.55 «Свадебный размер».
21.10 «Спортлото 5 из 36», «КЕНО».
21.15 «Битва экстрасенсов». 19-й сезон.
23.05 **«Непристойное предложение».** Х/ф.

Беларусь 3

07.00 «Дабраранак».
07.35 «Беларуская кухня».
08.05, 12.00, 20.15 «Навіны культуры».
08.25, 12.20, 20.35 «Гэты дзень».
08.30, 17.55 **«Снайпер. Зброя помсты».** Серыял.
09.25, 16.05 **«Вецер вандравання».** М/ф.
10.50 «Майстры і куміры».
11.45 «Архітэктура Беларусі».
12.25, 17.30 «Хто Вы, Лаўрэнцій Цанава?».
12.50, 21.05 **«Дзяржаўная граніца».** Серыял.
14.45 «Сіла веры».
15.10 «Я хачу гэта ўбачыць!».
18.55 «Майстэрня. Гісторыя аднаго мастака».
19.20 «Славянскі базар у Віцебску – 2018».
20.40 «Калыханка».
22.55 «Час кіно».
23.10 «Жанін».

Беларусь 5

07.00, 15.55 «Азбука спорта».
07.10, 14.05 Настольный теннис.
09.20 Хоккей. Чемпионат Беларуси.
11.20 «Овертайм».
11.55, 16.05, 22.00 Биатлон. Кубок мира. Ле-Гран-Борнан.
13.30 «Игры «на вырост».
15.20 «Тренировочный день».
17.30 «На пути к Токио-2020».
18.00 «Мир английской премьер-лиги».
18.35 «Вот это спорт!».
18.45 «Хоккей для всех».
19.20 Хоккей. КХЛ. «Спартак» (Москва) – ХК «Сочи» (в перерывах – «Спорт-центр»).
23.30 Бокс. Всемирная суперсерия. Н.Иноуэ–Н.Донэр.

ОНТ

06.00, 07.05, 08.05 «Наше утро».
07.00, 08.00, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 «Наши новости».
09.10 «Теория заговора».
09.55 «Жить здорово!».
11.10 **«Есенин».** Сериал.
12.05 «Модный приговор».
13.10 **«Счастливчик Пашка».** Сериал.
15.05 «Давай поженимся!».
16.20, 01.35 «Тревожная кнопка».
16.40 «Мужское/Женское».
17.35, 18.20 «На самом деле».
18.55 «Поле чудес».
20.00 «Время».
21.10 «Удача в придачу!». Дневник. Спецвыпуск.
21.15 «Сегодня вечером».
23.15 «Что? Где? Когда?» в Беларуси». Зимняя серия игр.
00.40 «Про любовь».

РТР-Беларусь

07.00 «Новое утро».
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «Вести».
11.25 «О самом главном».
12.35 «Судьба человека».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 «Новости – Беларусь».
14.35, 23.10 «Кто против?».
17.25 «60 минут».
18.35 «Андрей Малахов. Прямой эфир».
20.40 «Измайловский парк».

НТВ-Беларусь

06.00 «Астропрогноз».
06.05, 07.00, 08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Сегодня».
06.10 «Спорт-микс».
06.25 «50 рецептов первого».
07.10 «НашПотребНадзор».
08.05, 10.20 **«Кодекс чести».** Сериал.
09.35 «ЧП.by».
10.55, 14.00 **«Под прикрытием».** Сериал.
13.25 «Обзор. Чрезвычайное происшествие».
16.25, 19.40, 23.20 «Сегодня. Главное».
16.45 **«Морские дьяволы. Смерч».** Сериал.
19.55 «Экспертиза преступлений».
20.25, 22.55, 23.35 **«Обмен».** Сериал.
22.20 «ЧП.by: время итогов».

СТВ

06.00, 06.40, 07.45, 08.40 «Утро СТВ».
06.30, 07.30, 08.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 часа».
09.00, 23.00 «Загадки человечества».
10.40, 00.35 **«NEXT-3».** Сериал.
12.15 «Водить по-русски».
12.35, 21.20, 23.50 «Самые шокирующие гипотезы».
13.50, 16.50 «Экстренный вызов».
14.00, 20.30 «Невероятно интересные истории».
14.50 «Как устроен мир».
15.40, 17.00 **«Операция «Горгона».** Сериал.
20.00, 22.55 «СТВ-спорт».
20.05 «Столичные подробности».
20.15 «Минщина».
22.00 «Смотреть всем!».

Мир

06.00, 10.10 **«Щит и меч».** Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 «Новости».
13.15 «Дела судебные. Деньги вернite!».
14.10 «Дела семейные. Битва за будущее».
15.05 «Дела семейные. Новые истории».
16.15 «Приговор?!».
17.20 **«Возвращение Мухтара – 2».** Сериал.
18.20 «Всемирные игры разума».
19.25 «Игра в кино».
20.15 **«Неуловимые мстители».** Х/ф.
21.50 **«Новые приключения неуловимых».** Х/ф.
23.35 «Ночной экспресс».
00.40 «Держись, шоубиз!».
01.05 **«Люба. Любовь».** Сериал.
04.10 **«У самого синего моря».** Х/ф.
05.00 Мультфильмы.

Россия Культура

06.30, 07.00, 07.30, 10.00, 15.00, 19.30, 23.10 «Новости культуры».
06.35 «Пешком...».
07.05 «Правила жизни».
07.35, 14.05 «Можем ли мы создать искусственный интеллект?».
08.30 «Легенды мирового кино».
08.55, 17.05 «Красивая планета».
09.10 **«Людмила Гурченко».** Сериал.
10.20 **«Партийный билет».** Х/ф.
12.10 «Цвет времени».
12.30 «Черные дыры. Белые пятна».
13.10 «Валькирия Сергея Эйзенштейна».
13.50, 15.40 «Первые в мире».
15.10 «Письма из провинции».
15.55 «Энигма. Леон Ботстайн».
16.40 «Запечатленное время».
17.20 «Исторические концерты».
18.20 «Билет в Большой».
19.00 «Смехоностальгия».
19.45 «Синяя птица». Всероссийский открытый телевизионный конкурс юных талантов.
21.20, 02.00 «Искатели».
22.05 «Линия жизни».
23.30 «2 Верник 2».
00.15 **«Мона Лиза».** Х/ф.
02.45 Мультфильм для взрослых.

Белсат

07.00, 13.25, 20.00, 00.25 «Студыя «Белсат».
08.00, 14.25, 21.00, 01.25 «Аб'ектыў».
08.20, 14.45 «Размова дня».
08.40, 15.05 «Вясковцы».
09.10, 15.35 «Давайце разбірацца».
09.35 **«Ранча».** Серыял.
10.30 «Гісторыя пад знакам «Пагоні».
10.40 «Belsat Music LIVE».
11.30 **«Пыха».** М/ф.
12.40, 17.40 **«Сенсацыі ХХ стагоддзя».** Серыял.
13.10 «Загадкі беларускай гісторыі»: «Браслаў – фарпост першай беларускай дзяржавы».
16.00 «Хай так TV».
16.25 «Аліса ў краіне вайны». Д/ф.
18.10 «Маю права».
18.30 «Кожны з нас».
19.30 «Вось так».
21.20, 01.45 «ПраСвет».
21.55 «Арменія. Спроба гневу». Д/ф.
22.25 **«Жыццё жанчыны».** М/ф.

СУББОТА, 21 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.05 «Існасць».
06.30, 21.45 **«Три в одном».** Сериал.
08.20 «Кулинарная дипломатия».
09.00, 12.00, 15.00 «Новости».
09.10 «Маршрут построен».
09.45 «Здоровье».
10.40 «Старое – новое».
11.15, 12.10 **«Где-то на краю света».** Сериал.
15.15 «Краіна».
15.45 «Кухня жизни».
16.20 **«Любовь вне конкурса».** Сериал.
20.00 «Макаенка, 9».
21.00 «Панорама».
23.45 **«Три в одном – 2».** Сериал.
01.40 «День спорта».

Беларусь 2

07.00 «Свадебный размер».
07.55 «Пингвины из Мадагаскара». Мультсериал.
09.10, 21.05 «Телебарометр».
09.15 «Подводная братва». Мультфильм.
10.40 «Кто я?».
11.00 «Копейка в копейку».
11.40 «Камень, ножницы, бумага».
12.15 «Подиум».
13.15 **«Паутина Шарлотты».** Х/ф.
14.55 **«Зимняя сказка, или Королева, потерявшая имя».** Х/ф.
16.35 «Орел и решка. Перезагрузка».
17.30 «Любовь на выживание».
19.15 **«Излом времени».** Х/ф.
21.10 «Спортлото 6 из 49», «КЕНО».
21.15 «Человек-невидимка».
22.20 **«Голодные игры: сойка-пересмешница. Часть 1».** Х/ф.

Беларусь 3

07.35 «Сіла веры».
08.00, 13.30, 20.15 «Навіны культуры».
08.20, 13.50, 20.35 «Гэты дзень».
08.25 «Храбрый оленёнок».
08.45 **«Юлька».** М/ф.
10.00 «Живая культура».
10.25 «Беларуская кухня».
10.55 «Я хачу гэта ўбачыць!».
11.20 **«Квартэт Гварнеры».** М/ф.
13.05 «Навукаманія».
13.55 **«Майскія зоркі».** М/ф.
15.30 «Свaімі словамі».
16.10 **«Маёр Віхар».** Серыял.
20.00 «Суразмоўцы».
20.40 «Калыханка».
21.05 **«Шчыра ваш…».** М/ф.
22.30 Юбілейны канцэрт Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага заслужанага харэаграфічнага ансамбля «Харошкі».

Беларусь 5

07.00, 14.50, 16.50 Биатлон. Кубок мира. Ле-Гран-Борнан.
08.20 Фристайл. Лыжная акробатика.
10.00 Хоккей. КХЛ. «Адмирал» (Владивосток) – «Динамо-Минск».
12.30 Бокс. Всемирная суперсерия.
15.50 «Азбука спорта».
16.00 «Большой спорт».
17.30 Хоккей. Чемпионат Беларуси. «Неман» (Гродно) – «Юность-Минск» (в перерывах – «Спорт-центр»).
19.45 «Тренировочный день».
20.20 Футбол. Чемпионат Англии. «Манчестер Сити»–«Лестер» (в перерыве – «Спорт-центр»).
22.20 Баскетбол. Единая лига ВТБ.
00.05 Футбол. Клубный чемпионат мира. Финал.

ОНТ

07.00, 09.00, 16.00 «Наши новости».
07.10 «Марков. Ничего личного».
07.50 «Открытие Китая».
09.10 «Теория заговора».
10.10 «Идеальный ремонт».
11.10 «Избранники».
12.15 **«Коммуналка».** Сериал.
16.20 «Кто хочет стать миллионером?».
17.55 «Талент краіны».
20.00 «Наши новости». Субботний выпуск.
20.45 «Метеогид».
21.10 «Голос».
23.10 **«Любимая».** Х/ф.
01.00 «Про любовь».

РТР-Беларусь

07.00 **«Жена ушла».** Х/ф.
08.50 **«Последний лепесток».** Х/ф.
10.35 «По секрету всему свету».
11.00 «Вести».
11.20 «Пятеро на одного».
12.15 «Наше дело».
12.30 **«Белое платье».** Х/ф.
14.25 «Юмор! Юмор!! Юмор!!!».
16.10 **«Счастье из осколков».** Сериал.
19.45 «Плюс-минус».
20.00 «Вести в субботу».
20.55 «Привет, Андрей!».
22.40 **«Кривое зеркало любви».** Сериал.

НТВ-Беларусь

06.00 «Астропрогноз».
06.10 «Специальный репортаж».
06.25 «Terra incognita. Беларусь неизвестная».
06.55 «Тело человека».
07.25 «Дача».
08.00, 10.00, 16.00 «Сегодня».
08.20 «ЧП.by: время итогов».
08.50 «Города Беларуси».
09.25 «Врачебные тайны плюс».
10.25 «Главная дорога».
11.05 «Еда живая и мертвая».
12.05 «Квартирный вопрос».
13.10 «Поедем, поедим!».
14.10 **«Тонкая штучка».** Х/ф.
16.25 «Следствие вели…».
19.00 «Центральное телевидение».
20.40 **«Скорая помощь».** Сериал.
00.40 «Таинственная Россия».

СТВ

06.10 «Пища богов».
07.55 «Анфас».
08.15 «Самая полезная программа».
09.05 «Неизвестная история».
10.00 «Минск и минчане».
10.35 «Центральный регион».
11.05, 23.05 «Документальный проект».
12.30, 13.40, 16.40 **«Никонов и Ко».** Сериал.
13.30, 16.30, 19.30 «24 часа».
19.55 «СТВ-спорт».
20.05 **«Операция «Гаргона».** Сериал.
00.35 **«NEXT-3».** Сериал.

Мир

06.00 «Союзники».
06.25 «Михаил Калашников. Я – легенда».
07.25 «Секретные материалы».
07.50 «Любовь без границ».
08.55 «Ой, мамочки!».
09.25, 01.15 «Наше кино. История большой любви».
10.00, 16.00, 19.00 «Новости».
10.15 «Как в ресторане».
10.45 «Мировые леди».
11.25, 16.15 **«Щит и меч».** Сериал.
19.15 **«Неуловимые мстители».** Х/ф.
20.50 **«Новые приключения неуловимых».** Х/ф.
22.35 **«Корона Российской империи, или Снова неуловимые».** Х/ф.
01.40 **«Чисто английское убийство».** Х/ф.
04.20 **«Белый Клык».** Х/ф.
05.40 Мультфильмы.

Россия Культура

06.30 «Библейский сюжет».
07.05 Мультфильмы.
08.40, 00.55 **«Летние гастроли».** Х/ф.
10.00, 16.50 «Телескоп».
10.30 «Передвижники. Витольд Бялыницкий-Бируля».
11.00 **«Случай на шахте восемь».** Х/ф.
12.30 «Пятое измерение».
13.00 «Книга джунглей. Медведь Балу».
13.55 «Без антракта. Елена Щербакова».
14.55 **«Сережа».** Х/ф.
16.10 «Георгий Данелия. Между вымыслом и реальностью».
17.20 «Искатели».
18.10 **«Музыкальная история».** Х/ф.
19.30 «Большая опера – 2019».
21.00 «Агора».
22.00 **«Чудо».** Х/ф.
23.50 «Клуб 37».
02.20 Мультфильмы для взрослых.

Белсат

07.00 «Студыя «Белсат».
08.00, 21.00, 23.45 «Аб'ектыў».
08.20 «Кожны з нас».
09.15, 12.15, 00.15 «ПраСвет».
09.50 **«Ранча».** Серыял.
10.40 «Бамсэ і дачка ведзьмы». Мультсерыял.
10.50 «Выназходлівы Дабраміp». Мультсерыял.
11.00 «Матыльда». Мультсерыял.
11.10 «Аблавушак». Мультсерыял.
11.20 «Англійская для дзяцей».
11.30 **«Ранча «Пікова сямёрка».** Серыял.
11.55 «Асабісты капітал».
12.55, 00.40 «Арменія. Спроба гневу». Д/ф.
13.20 «Беларускі свет».
13.45 «Над Нёманам».
14.00 **«Quo Vadis».** Серыял.
14.45 **«Жыццё жанчыны».** М/ф.
16.50 **«Карона каралёў».** Серыял.
17.45 **«Дарогі свабоды».** Серыял.
18.40 «Ты нават не ведаеш, як моцна я цябе люблю». Д/ф.
20.00 «Хай так TV».
20.25 «Belsat Music LIVE».
21.15 «Вечаровы шпіль».
21.35 «Гісторыя пад знакам «Пагоні».
21.45 «Кінаклуб»: «У крузе любові».
22.00 **«У крузе любові».** М/ф.
01.10 **«Пракурор».** Серыял.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 22 ДЕКАБРЯ

Беларусь 1

06.25 **«Три в одном – 2».** Сериал.
08.15 «Клуб редакторов».
09.00, 12.00, 15.00 «Новости».
09.10 «Арсенал».
09.45 «Истории спасения».
10.25 «Все за стол!».
11.15 «Вокруг планеты».
12.10 «Новости. Центральный регион».
12.35 «Кулинарная дипломатия».
13.15 **«Нелегкое счастье».** Х/ф.
15.15 «Твой город».
15.30 «Маршрут построен».
16.10 **«Подмена».** Х/ф.
19.45 «На вылет!».
20.35 «Навіны надвор'я».
21.00 «Главный эфир».
22.10 **«Любовь вне конкурса».** Сериал.

Беларусь 2

06.55 «Свадебный размер».
07.50 «Пингвины из Мадагаскара». Мультсериал.
09.05, 19.35 «Телебарометр».
09.10 «Секретный миллионер».
10.20 «Верю не верю».
11.20 «До свидания».
12.10 «Подиум».
13.20 **«Голодные игры: сойка-пересмешница. Часть 1».** Х/ф.
15.20 «Папа попал».
17.45 «Битва экстрасенсов».
20.10 «Орел и решка. Перезагрузка».
21.10 «Спортлото 5 из 36», «КЕНО».
21.15 **«Непристойное предложение».** Х/ф.
23.15 «Суперженa».
00.10 «Третий лишний».

Беларусь 3

07.35 «Святыні Беларусі».
08.00, 16.20, 20.15 «Навіны культуры».
08.20, 16.40, 20.35 «Гэты дзень».
08.25 «Мороз Иванович».
08.35 **«Шчыра ваш…».** М/ф.
10.00 «Наперад у мінулае».
10.25 «Беларуская кухня».
10.55 «Нацыянальны хіт-парад».
11.50 «Майстры і куміры».
12.40 **«Маёр Віхар».** Серыял.
16.45 **«Майскія зоркі».** М/ф.
18.20 **«Квартэт Гварнеры».** М/ф.
20.00 «Архітэктура Беларусі».
20.40 «Калыханка».
21.05 **«Юлька».** М/ф.
22.20 «Тэатр у дэталях».
22.45 «Во славу общей Победы!». Канцэрт у Храме-помніку ў гонар Усіх Святых.

Беларусь 5

06.25, 08.55 Фристайл. Лыжная акробатика. Кубок мира. Китай.
08.25 «Тренировочный день».
10.30, 14.00, 16.05, 22.05 Биатлон. Кубок мира. Ле-Гран-Борнан.
12.05 Футбол. Клубный чемпионат мира. Финал.
14.55 «Пит-стоп».
15.30 «Игры «на вырост».
16.50 Волейбол. Кубок Беларуси. Мужчины. Финал. Прямая трансляция.
19.10 «Вот это спорт!».
19.20 Футбол. Чемпионат Англии. «Тоттенхэм»–«Челси». Прямая трансляция (в перерыве – «Спорт-центр»).
21.20 «Итоги недели».

ОНТ

07.00, 09.00, 16.00 «Наши новости».
07.10 «Здоровье».
08.05 «Жизнь других».
09.10 «Воскресная проповедь».
09.25 «Метеогид».
09.45 **«Любимая».** Х/ф.
11.35 «Видели видео?».
13.05 «Лео Бокерия. Сердце на ладони».
14.05 Праздничный концерт.
16.20 «Точь-в-точь».
18.30 «Лучше всех!».
20.00 «Контуры».
21.20 «Беларусь. Достояние Республики».
22.15 «Что? Где? Когда?». Зимняя серия игр.
23.30 «Спортклуб».
23.50 «Про любовь».

РТР-Беларусь

07.00 **«Кривое зеркало любви».** Сериал.
10.30 «Смехопанорама».
11.00 «Вести».
11.20 «Сам себе режиссер».
12.15 «Утренняя почта».
13.00 «Когда все дома».
14.00 «Смеяться разрешается».
14.45 **«Родная кровь».** Сериал.
18.25 «Синяя птица». Всероссийский открытый телевизионный конкурс юных талантов.
20.00 «Вести недели».
21.15 «В людях».
21.45 **«Два билета в Венецию».** Х/ф.
23.20 «Москва. Кремль. Путин».
00.00 «Воскресный вечер».

НТВ-Беларусь

06.05 «Астропрогноз».
06.10 «Специальный репортаж».
06.25 «Terra incognita. Беларусь неизвестная».
06.55 «Тело человека».
07.25 «Дача».
08.00, 10.00, 16.00 «Сегодня».
08.20 «Дело жизни. Возрождение».
08.40 «Однажды…».
09.20 «Кто в доме хозяин?».
10.25 «Первая передача».
11.00 «Чудо техники».
12.00 «Дачный ответ».
13.05 «НашПотребНадзор».
14.10 «Секрет на миллион».
16.20 «Следствие вели…».
18.00 «Новые русские сенсации».
19.00 «Итоги недели».
20.10 «Звезды сошлись».
21.30 «Ты не поверишь!».
22.35 «Понять и обезвредить».
23.10 «Россия рулит!».

СТВ

06.00 «Пища богов».
07.35, 11.05, 20.35 «Документальный спецпроект».
09.10 «Минтранс».
10.00 «Добро пожаловаться!».
10.30 «Большой город».
12.20, 13.40, 16.40 **«Никонов и Ко».** Сериал.
13.30, 16.30 «24 часа».
19.30 «Неделя».
22.15 «Неделя спорта».
22.45 «Засекреченные списки».
00.00 **«NEXT-3».** Сериал.

Мир

06.00 «Миллион вопросов о природе».
06.10 «Беларусь сегодня».
06.40 Мультфильмы.
07.40 «Культ/Туризм».
08.15 «Еще дешевле».
08.45 «Всемирные игры разума».
09.25 «ФазендаЛайф».
10.00, 16.00 «Новости».
10.15 «С миру по нитке».
10.50 «Игра в правду».
11.50, 16.15, 19.30 **«Весна в декабре».** Сериал.
18.30, 00.00 «Вместе».
21.00, 01.00 **«Влюбленные женщины».** Сериал.

Россия Культура

06.30 Мультфильмы.
07.40 **«Сережа».** Х/ф.
09.00 «Обыкновенный концерт».
09.25 «Мы – грамотеи!».
10.05 **«Музыкальная история».** Х/ф.
11.30 «Каждому свое небо».
12.10 «Диалоги о животных».
12.55 «Другие Романовы».
13.20 «10 вершин Петра Семенова-Тян-Шанского».
14.15, 01.10 **«Бум».** Х/ф.
15.45 «Победитель». 80 лет Лео Бокерии.
16.30 «Картина мира».
17.15 «Пешком…».
17.45 «Романтика романса».
18.40 «Мой серебряный шар». К юбилею Натальи Фатеевой.
19.30 «Новости культуры».
20.10 **«Случай на шахте восемь».** Х/ф.
21.40 «Белая студия».
22.25 «Шедевры мирового музыкального театра».
02.35 Мультфильм для взрослых.

Белсат

07.00, 21.00, 23.20 «Аб'ектыў».
07.15 «ПраСвет».
07.50 «Бамсэ і дачка ведзьмы». Мультсерыял.
08.00 «Выназходлівы Дабраміp». Мультсерыял.
08.10 «Матыльда». Мультсерыял.
08.20 «Аблавушак». Мультсерыял.
08.30 «Англійская для дзяцей».
08.40 **«Ранча «Пікова сямёрка».** Серыял.
09.05 «Вясковцы».
09.35 «Загадкі беларускай гісторыі»: «Браслаў – фарпост першай беларускай дзяржавы».
09.55 **«Сенсацыі ХХ стагоддзя».** Серыял.
10.20 «Маю права».
10.45 «Ты нават не ведаеш, як моцна я цябе люблю». Д/ф.
12.00 «Хай так TV».
12.30 «Кожны з нас».
13.25 «Давайце разбірацца».
13.45 «Вечаровы шпіль».
14.05 **«Дарогі свабоды».** Серыял.
15.05 «Таямніцы генія Шаўчэнкі». Д/ф.
15.55 **«Эва».** М/ф.
17.35 **«Ваенныя дзяўчаты».** Серыял.
18.25 «Чалавек-дэльфін». Д/ф.
19.20 «Невядомая Беларусь»: «Жоўтыя кветкі». Д/ф.
20.15 «Мова нанова».
20.35 «Эксперт».
21.15 **«Саперніі».** М/ф.
23.40 «Аліса ў краіне вайны». Д/ф.
00.55 «Belsat Music LIVE».
01.25 «Прыват».
01.55 **«Камісія забойстваў».** Серыял.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71. Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
63222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пакольні ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць невыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 12.12.2019 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 30 000 экз. Заказ № 4135.